

ek

nák

ere a leg-  
t szerint  
kivitelben:

Andor  
andulni 2. szám.

jelentí Salamancából,  
n az ellenséget nagy  
égekkel visszaverték.  
alogság és tüzéség  
Egyidejű salamancai  
tábornok elrendelte,  
összes uralma alatt  
szmeti ünnepként ün-  
s-a Mária szeplőtlen

sajtóirodája cáfolja  
apok azon hírt, hogy  
patok szálltak volna

mak külügyminiszte-  
sznek a madridi kor-  
ére összhívott rend-  
vetségi közgyűlésen  
(Rador). A Havas je-  
ormány kérésére csü-  
dkivüli népszövetség  
leg résztvesznek a  
miniszteri is. Hiányoz-  
nak az alkotmányos  
onban. Talán Litvinov  
az esetben nem biz-  
szak Genfben. Másrészt  
gy nem fogja magát

arizs és London meg-  
lehető legkisebb fon-  
nek a tanácsülésnek.  
sem Antonescu nem  
épviselni országait.  
ert előnyösebbnek te-  
n a benemavatközési  
sitják az összes nem-

ét egy iratlan  
zerződés meg-  
ker tarjak  
nban

A Völkischer Beo-  
és szerint ottan egy  
pi beszédét, mint  
közlekedést annyira  
különbözik a szö-  
nyiban, hogy nincs  
alva. Egyidejű római  
lélelőit Ciano gróf  
beszédét folytatott  
angol nagykövettel.  
ból jelentí a Havas  
viszony kérdése Del-  
beszédé folytán bizo-  
adott alkalmat poli-  
rök kijelentik, hogy  
pesolatok tisztázása  
mmilyen fontosabb  
el egymástól a két  
gy Delbos mondotta.  
k, hogy az olasz kor-  
gazdasági és techni-  
deni Franciaország-

elleni ítélet  
ítését kéri  
ügyész

B. Az esti lapok jelen-  
gyész kémi fogja a  
ítélet megsemmisítését  
esküdtek szabálytala-  
bként is az ítélet nem  
redménye volt.

CLUJ NYOMASA

URAT



**LEU-POSTA**  
10. Telefo.  
Havonta 1.  
Évre 600, egészévre 120  
oldre: Havonta 3, ne  
félévre 12, egészévre 20  
dteések díjazásá szerin  
"KELET" az erdélyi és  
dóság egyetlen politikai  
Clkkekink utánnyomását  
rás megjelölésével engedjük meg.

# KELET

Di. Maasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

## ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

**Ára 5 lej**

Bármentetlen leveleket nem fogadunk el.  
- Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobăleşen 52.  
Csütörtök, 1936. december 10.  
5697. EV. KISZLEV 26. XIX. EVF. 282. SZAM

# Edward király továbbra is kitart házassági terve mellett

### Változatlanul súlyos az angol alkotmányjogi válság. Baldwin csütörtökre választ ígért a parlamentnek. Churchill nagy híriapi nyilatkozatában támadja a kormány magatartását

London, december 9. Kedden este a parlament ülése után Baldwin Fort Belvedere utazott, ahonnan csak este 10 óra után tért vissza Londonba, a yorki herceg titkára kíséretében. A király, a yorki és kenti hercegek, Baldwin miniszterelnök és még számos előkelőség együtt vacsorázott. A keddi esti tárgyalásokat sorsdöntő fontosságúnak tekintik a válság megoldására, mely egyébként is, minden jel szerint, már végfele közeledik. A lapok egyetértéssel abban, hogy Simpsonné nyilatkozata jelentős mértékben megkönnyítette a kibontakozás lehetőségeit, bár túlnagy optimizmust semmiféle angol körök nem mutatnak a helyzet jelenlegi állásával szemben. Kétségtelen, hogy a parlament szabadkezet engedett Baldwinnak az ügyek intézésében, ami azonban nem jelenti azt, hogy a parlamentben megnyilatkozó hangulatok ne kerüljenek nyilvánosságra.

#### Churchill nyilatkozata

Winston Churchill, akit a parlament legutóbbi ülésén lehurrogtak, mert a király házassága lehetőségének megteremtése ügyében szólalt fel, nyilatkozatot tett közzé a lapokban, melyben tiltakozik az ellen, ahogyan a válságot megoldani törekusnek. Churchill hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi válság nem a király és a parlament közötti viszály következménye. A parlamentet nem kérdezték meg.

Arról van szó, hogy lemondjon-e a király a parlament tanácsára.

Ezt a tanácsot még sohasem adták az uralkodónak az angol parlament történetében. Ha a jelenlegi esetben nézeteltérések merülnek fel, ezeket könnyen meg lehet oldani az országgyűlés szokásai révén, vagy az országgyűlés feloszlásával. A parlament és a közvélemény nem ismeri a király álláspontját. A király állítotag törvényhozási intézkedést javasolt minisztereknek, ezek azonban ezt nem akarják foganatosítani. A minisztereknek erre nem az lehet a válasza, hogy lemondásra szólítsák fel a királyt, hanem ellenkezésképp, ha megtagadják a király kívánásának teljesítését, úgy egyúttal be is kell nyújtásuk lemondásukat. Még kevésbé szabad megtagadni az uralkodótól a haladéktól, hogy miniszterei tanácsát tanulmányozza, amikor a dolgok ilyen tragikus fordulatot vettek. A megfontolási idő ellen az egyház sem érvényesítheti befolyását. A király nem szólhat közvetlenül az ország gyűléséhez és népehez, mert közte és népe között a korona miniszterei állanak.

#### Ellentétes hangok

Az angol lapok a válság megoldásának ügyében ellentétes megoldásokat hangoztatnak. A Morningpost úgy értesül, hogy a király fenntartja házassági szándékát, ezzel szemben a Daily Express befejezettnek minősíti a válságot és azt a reményét fejezi ki, hogy az annyira szeretett király továbbra is megmarad trónján.

Politikai körökben azonban meg vannak róla győződve, hogy a szerdai nap folyamán semmiféle megoldásra nem fognak jutni és a kormány nem hozott még sorsdöntő fontosságú határozatot.

#### Gyors megoldásra van szükség

Párizs, december 9. Az Echo de Paris a megoldás felé közeledő angol válsággal foglalkozva felveti a kérdést, hogy Simpsonné nyilatkozata egyedül elegendő-e ahhoz, hogy

a megoldást magával hozza. Londoni körök hisznek ebben a lehetőségben és a kormány három kiküldöttjének cannesi útja ezt a feltevést megerősíti. Az utóbbi eseményekből le lehet szűrni azt a tényt, hogy a közvélemény mindinkább a miniszterelnök köré tömörül. A birodalom gyors megoldást sürget, bármi is legyen az, mert a válság kitörése Anglia számára rendkívül komoly következményekkel járhat.

Cannes, december 9. Lord Branley, Edward király egyik magántitkára, kijelentette tegnap az újságíróknak, hogy Simpsonné karácsonyig maradna Cannesben, ha az újságírók nem zaklatnák. Simpsonné nem beteg és nem is hivatott orvost.

Simpsonné helyzete nem a legkellemebb. A villa körül a riporterek és fotóriporterek hada vert szállást, és a fényképezőgépek szüntelenül fényképezik a villát és mindenkit, aki onnan be, vagy kilép. Simpsonné egész nap nem mutatkozik és állítólag kijelentette, hogy amennyiben a zaklatás tovább fog tartani, rövidesen Olaszországba utazik. Római jelentés már tudni véli, hogy Simpsonné rö-

videsen odaérkezik és lord Berkeley villájában száll meg.

#### Csak holnap nyilatkozik Baldwin

London, december 9. (Rador). Az alsóház mai ülésén Attlee őrnagynak, az ellenzéki munkáspárt vezérének válaszul, Baldwin miniszterelnök kijelentette, hogy nincs módjában semmit sem hozzátenni eddigi kijelentéséhez. Reményét fejezte ki azonban, hogy holnap újabb nyilatkozatot tehet a politikai válság felől.

Az angol kormány ma délelőtt 11 órakor rendes heti értekezletét tartotta Baldwin elnöklétével. A minisztertanács előtt Edward király megbízottai újabb beszélgetést folytattak Baldwinnal. Politikai körökben azt mondják, hogy az uralkodó öccsével, a yorki és kenti hercegekkel tegnap este folytatott megbeszélései alapján döntést hozott és az a házassági terv fenntartása mellett szól. Hivatalos körökben ezt a hírt se nem cáfolják, se nem erősítik meg. A király magántitkára ma dében Fort Belvedereből Londonba utazott.

# Krakkóba érkezett Samsonovici román vezérkari főnök

Krakkó, december 9. (Rador). Ma délelőtt, 11 órakor Samsonovici tábornok, román vezérkari főnök ideérkezett több magasrangú román tiszti kíséretében. Az előző Samsonovici tábornokot Stachiewicz lengyel vezérkari főnök, Reguiski tábornok, a krakkói főiskola parancsnoka és a helyőrség tisztjeinek küldöttsége fogadta. Miután ellépett a díszszázad előtt, a tábornok a Vavel-kastély-

ba hajtatott, ahol ilyen feliratu koszorút helyezett el Pilsudski marsall sírján: „Románia, Lengyelország barátjának vezérkarától”. Dében Reguiski tábornok látta vendégül a román tiszteket, akik este folytatták utjukat Varsó felé, ahol öt napot töltenek. Az egész lengyel sajtó méltatja a látogatás fontosságát.

# A parlament külügyi bizottsága előtt alapos vita tárgyává teszik Románia külpolitikáját

### Vaida Sándor audienéje az uralkodó előtt

Bucuresti, december 9. (Az Új Kelet tud.) Tatarescu miniszterelnök tegnap dében felkereste Antonescu külügyminisztert, aki meg van hűlve és ezért néhány nap óta nem hagyhatja el lakását. Megvitás tárgyává tették George Bratianu és Mihalache kérését a parlament külügyi bizottságának összehívására vonatkozólag és megállapodtak abban, hogy a bizottságot december 11-re összehívják. Az ülést a képviselőház könyvtártermében tartják meg. A külügyminiszter exozét fog tartani diplomáciai tevékenységéről, amelyet a külügyi tárca átvétele óta kifejtett, ismerteti az ország külpolitikai helyzetét és rá fog mutatni azokra az irányvonalakra, melyek politikáját a jövőben vezetni fogják.

A külügyminiszter beszédét előre láthatóan élénk vita követi, amelynek során az összes politikai pártok vezetői felszólalnak. A vita tengelyében Románia külpolitikai orientálásának kérdése fog állani s az előreláthatólag igen érdekes lesz.

A külügyi bizottság ülésén a kormány összes tagjai résztvesznek. Számítanak Maniu megjelenésére is.

Tatarescu miniszterelnök egyébként ma dében kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, aki ebédre nevével együtt vendégül

látta Tatarescut. Délután Vaida Sándort fogadta audiencián az uralkodó.

#### A kamara ülése

A kamara ma délutáni ülésén Radu Lascu georgista interpellálta meg a kormányt Vasilescu fővárosi helyettespolgármester helyzetére vonatkozólag, akit a bíróság egyhónapi fogságra ítél el.

Virgil Solomon nemzeti parasztpárti kéri, hogy helyezzék hatályon kívül a Patria és Romania Nouă című lapok felfüggesztését, amelyek az Angliában történetekre vonatkozólag közöltek tudósításokat.

# Harrar lakossága letette a fegyvert az olasz hadsereg előtt

Addisz-Ababa, december 9. (Rador.) Harrar egész vidékét átszelték az olasz csapatok. Az összes törzsfőnökök behódoltak. Harrar lakossága letette a fegyvert. A vidék békéje ezzel helyreállt. Az olasz csapatok 26.000 puskát, 26 nehéz és 86 könnyű gépfegyvert zsákmányoltak.

VILÁG TÜKRÉ

# A jeruzsálemi egyetem

Autobusszal kapaszkodom fel a Jeruzsálemtől alig 15 percrenyire emelkedő 950 m. magas Scopus hegyre.

A hegytetőre igyekszem, meglátogatni a világ legfiatalabb tudományos intézetét, a jeruzsálemi egyetemet. Amilyen gyors tempóban haladunk, olyan mértékben szépül a kilátás is. Egyik oldalon a város, ókori romhalmazok, arab mecsetek s modern épületek szines keverékével, másik oldalon az Olajfák hegyének bibliai emlékei, majd mélyen a Holt tenger kietlen vidéke idézik fel emlékezetemben a 2000 év előtti időket. Az autóbusz azonban halad s rögtön elfelejtem az egész ókort, amint megpillantom az egyetem modern épületeit s rendezett környékét itt a héber Olympuson, a Scopus-hegy tetején.

Kairói ismerősöm, Landshut professzor, a szociológia tanára játssza az idegenvezetőt s egyszersmind az informátor szerepét is. Nemrégien nyerte el kinevezését, ezelőtt a hamburgi egyetemen okjatta a német ifjúságot, ma ő is azok között van, akik családjukkal együtt Palesztinába vándoroltak.

Mint a szociológia professzorához illik, nem idéz statisztikai adatokat, hanem olyan szempontból igyekszik megvilágítani az egyetem történetét és szerepét, amelyek sem az évi jelentésekben, sem az évkönyvekben nem találhatók s látszik is érzik rajta az íróember, aki kérdésés nélkül tudja, hogy mit is akar az újságíró.

Az egyetem megalapítása körül — mondja Landshut professzor — sok vita volt. Eredetileg tudományos intézetnek szánták, melynek kutatásai, laboratóriumi vizsgálatai s szakerei a modern tudományok eszközeivel szolgálnak és segítik Palesztina rekonstrukciós munkálatait. A viták folyamán felmerült a kérdés: tudományos kutatás, vagy tudományos tanítás? Végül is sikerült a kettőt összekötni. Egyik oldalon az egyetem kiváló tanári kara s a velük kollaboráló, Palesztinában élő tudósok s szakemberek karöltve, a legharmonikusabb s talán példátlan együttműködést folytatnak az iparral, kereskedelemmel és földműveléssel az ország jövőjéért, másik oldalon a munkálattal párhuzamos felsőbb fokú nevelést kap nemcsak a belföldi, de az antiszemitizmus által más országokból kiüldözött zsidó ifjúság is. A palesztinai intellektuelek ilyen kollaborációja magával hozza azt is, hogy az egyetem kormányozza és ápolja a zsidó szellem nevelését és fejlődését.

Bár az egyes katedrák élén kiváló professzorok állanak s az egyes szakosztályok a legmodernebbül vannak berendezve, az egyetem organizációja még korántsem tekinthető befejezettnek. Két fakultás van, amely már is európai nivón áll: a bölcsészeti és a természettudomány. Az elsőn a fizika, kémia, bakteriológia és matematika tanítása a legkiválóbb erők kezében vannak. Prof. Adler, aki a Kaiser Wilhelm Institut világhírű professzorának, dr. Habbernek a növendéke és asszisztense, nemcsak tanít, de a legmodernebbül berendezett laboratóriumokban folytatja tudományos kísérleteit. A természettudományi fakultás általában figyelemre méltó kísérleteket folytat. Az interpolatio problémái; a nehéz hidrogén; a legkülönbözőbb kutatások a szerves, szervetlen kémia, kollódiomok és biológia terén különösen említést érdemelnek.

A földművelésügyi intézet kiváló vezetője a világszerte ismert Weizmann professzor, a Cionista Világszervezet elnöke. A bölcsészeten filozófia, történelem, angol, francia, görög és latin nyelv oktatása európai nivónak felel meg s az egyes tanszékeket szintén európai híru professzorok foglalják el.



# A demokrata ügyvédek szervezete akcióba lépett az ügyvédi numerus nullus ellen

Melyek azok a kérdések, amelyek lényegesen érdeklik az ügyvédi rendet

Bucuresti, december 9. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban ismertettük a brailai ügyvédi kamara közgyűlésének lefolyását és közöltük a csaknem egyhangulag elfogadott határozati javaslatot, amely a zsidó ügyvédekkel szemben a numerus nullus bevezetését követeli. Az állásfoglalás az Országos Ügyvédszövetség felhívására történt, amely felszólította az ország összes kamaráit, tegyenek javaslatot a román etnikai elem tulsúlyának a kamarákban való biztosítására nézve. A brailai kamara állásfoglalása és a közgyűlésen elhangzott felszólalása jellemzően és szimpatikusan tükrözik vissza azt az utat, amelyek a román közszellem, a jobboldali pártok fejlődésére és a jobboldali propaganda fejlődésének aig néhány esztendeje alatt maga mögött hagyott. Kétségtelen, hogy a brailai kamara állásfoglalása nem merad egyedülálló jelenség és bizonyos, hogy ez a megmozdulás a zsidó egzisztenciák és a zsidó jogok számára komoly veszedelemet képvisel.

## A demokrata ügyvédek akciója

—Ugyiszólván az Istrate Micescu által kezdeményezett antiszemita ügyvédszervezet megalakulásával egyidejűleg jött létre az elmúlt esztendőben a demokrata ügyvédek szövetsége. Az ide csoportosuló, főleg fiatalabb ügyvédek azóta sok bátorsággal és odaadással, de nem sok hatá-

a megszüntetett és demagógiával pótoltt szindikátusok vezettek be. Általában a professzionális érdekekért folytatott harc helyett olyan akcióknak voltunk szemtanúi, amelyek nemcsak, hogy nem oldották meg a válságot és nyomort, de még jobban elmélyítették azt.

Ezzel szemben szükségesnek tartottuk az ügyvédek szindikalizálását és fiatal ügyvédek és ügyvédjelöltek életheletőségeinek és kiképzésének megkönnyítését. Szükségesnek tartottunk egy olyan akciót, amely megszabadítja az ügyvéd és a pereskedő fél vállaira nehezedő kíméletlen terheket és az összes kollégáknak nemzetiségre, vagy vallásra való tekintet nélküli megszervezését a demokrata ügyvédek csoportjára.

## Mire jó a numerus nullus

A demokrata ügyvédek csoportját meglepeli az ügyvédszövetség magartatása, mely ahelyett, hogy azonnali professzionális és anyagi követeléseket magában foglaló programot fogalmazna meg, amely alkalmas volna az ügyvédek nyomorúságos életének megkönnyítésére, a napirend legfőbb pontjaként a „tisztá” etnikai nemzeti elem „tulsúlyának” problémáját állapítja meg, ugyanazon a politizáló és megtévesztő úton haladva, amely a nyomor elmélyítéséhez és a kedélyek felizgatásához vezet. Ezzel szemben a demokrata ügyvédek csoportja ismét kihangsúlyozza, hogy az igazi nacionalizmus nem a megtévesztés, szétvadász, elnyomatás és sötétség eszköze, hanem az intellektuális és dolgozó többségek összefogásának formája, érdekeik elősegítése és a román nép egységének, függetlenségének és nemzeti szabadságának megvédése érdekében, amelyeket a revizionista diktátorok legutóbbi nyilatkozata-

# A nátha nem ártalmatlan



—„Olyan náthám van, hogy nem látok!”  
—„Dörzsölje be a fejét Carmol-lal\* és kösse be egy kendővel. Holnapig nem lesz semmi baja.”

\* Carmol a legjobb hédörzsölőszér megkülés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ara üvegként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

lyossággal próbálják a reakció szellemének a kamarákba való bevonulását megakadályozni. Az Országos Ügyvédszövetség numerus clauzus akciója alkalmával most a demokrata ügyvédek ismét akcióba léptek és a következő felhívással fordult az ügyvédi karhoz:

A demokrata ügyvédek csoportja az ügyvédség életbevágó követeléseinek elintézésében kifejtett tevékenysége révén a válság által súlyosan megpróbáltatott ügyvédek igazi exponensének bizonyult. A szövetség emlékezteti az összes kollégákat a tg.-muresi kongresszus megszavazott határozatokra. Az ügyvédek professzionális és anyagi helyzetének megjavítása érdekében sohasem volt a kamarákban nagyobb szükség a rendre és egységre, mint ma. A kamarákban egyre inkább kihangsúlyozódik az ügyvédek leszegényedése. Az elégedetlenségek nőnek. A pereskedő felek terhére rótt adóügyi nehézségek félelmetesen megsokasodtak. A kamarákban sőt, reakciós szellem dominál, miközben a válság még szembeötlőbbé vált, bizonyítva, hogy a különböző mesterkedések és erőszakosságok csak meggyöngítették az ügyvédek pozícióját, a lét keserves problémáival szemben. Ezenfelül megszűnt az a kevés kölcsönös segélyezés is, amelyet

# Vörös vatikánt akar létesíteni a szovjet a harmadik internacionálé számára

Érdekes terv, mely a Vatikánhoz hasonló államot akar teremteni a Kremből és a harmadik internacionálékat a katolikus egyházhoz hasonló jogi helyzetet akar biztosítani

Moszkva, december 9. Moszkvai politikai körökben érdekes terv született meg. Hogy bizonyos hátrányokat kiküszöböljön és egyben a külföldi közvéleményt is megnyugtassa, másfelől pedig, hogy a szovjetunió kormányát bizonyos felelősségtől mentesítse, kommunista politikusok egy csoportja azt az eszmét vetette fel, hogy tanulmányozni kellene a vörös vatikán felállításának lehetőségét, melynek moszkvai székhellyel körülből ugyanaz a helyzete volna, mint ami jelenleg a római katolikus egyházzal. A kérdésben a Le Moment közlött feltűnő cikklet, amelyet az alábbiakban ismertettünk:

A hitlerista Németország és Japán között létrejött egyzmény, melyhez Olaszország is csatlakozni akar, azok az élesnagu cikkek, amelyek a német és olasz sajtóban jelennek meg, az antibolsevista keresztes hadjárat, amelyet Rosenberg és Göbbels hirdettek meg, a Harmadik Birodalom demarsai különböző hatalmaknál egy antimarkista internacionálé megteremtésére, mely hatást keltettek Moszkvában és a hatalmas szovjet-birodalom egész területén.

## Két irányban védekezni akar a szovjet

A kérdés szovjet szempontból két részre oszlik: hogyan lehetne elhárítani a fasiszta és profasiszta államoknak azt a szándékát, mely minden lehetőséget megragad, hogy a szovjetet külföldi propagandával vádolja és ugyanakkor elejét venni a trockijista ellenzék pontosan ellenettes irányu vádjának. Megtagadni a Harmadik Internacionálétól a szovjet területen való működést, egyértelmű lenne annak kivégzésével és egyben ez olyan

**GYÓGYSZER, AMELYHEZ TELJES BIZALMA LEHET: TOGAL**

A TOGAL a legjobb fejtver a hideg és nedves idő által okozott betegségek ellen. TOGAL világhírűt rendkívül szerencsés összetételének köszönheti. Ha REUMABAN, NEURALGIABAN, GRIPPÉBEN vagy MEGHÜLÉSBEN szenved, szedjen TOGAL-t.

Uj a praktikus csomagolás, az alumíniumdoboz, 3 tablettával. Elegendő hogy megszabadítsa magát a migréntől, neuralgiától és a fejfájástól. Ezt a csomagolást jutányosan 10 leiert kaphatja meg.

tai veszélyeztetnek. Eppen ezért e megtévesztések helyett kérjük az Ügyvédszövetség tanácsát, hogy a következő programot tegye magáévá.

## Milyen programot akarnak a demokrata ügyvédek

A hátralekös kamarai tagsági díjak eltörlése; a jelenlegi tagsági díjak leszállítása; az igazságszolgáltatás olcsóbbá tétele; a bélyeg- és adóilletékek leszállítása révén; a szegény pereskedő felek támogatása; a perrendtartási formások leegyszerűsítése; a munkanélküli ügyvédek támogatása az állam és a kamara részéről; étkezdek és otthonok létesítése a szegény ügyvédek számára; az ügyvédjelöltek fizetése beosztása a közvédek által ellátott perekben, az ügyvéd beavatkozás jogának kiszélesítése egy a vizsgálat, mint a vádlott fogvatartásának ideje alatt; demokratikus, olcsó és gyors igazságszolgáltatás, stb.

Ugyanakkor felhívjuk kollégáink figyelmét arra a veszedelemre, amelyek az ügyvédség helyzetére, az ügyvédi rend nagytokosai és bankárai által irányított ügyvédszövetség magartatása jelent és kérjük hogy:

1. Utasítsák a delegátusokat, hogy az Ügyvédszövetség tanácsában csak életbevágó követeléseikről tárgyaljanak és hártanak el minden olyan törekvést, amely a numerus valachicus nevű reakciós és revizionista elv bevezetésére irányul.
2. Vitassák meg a helyi sajtóban ezeket a kérdéseket, rámutatva arra, hogy a numerus valachicus elve hamis.
3. Küldjenek táviratokat és memorandumokat a szövetségnek, kérve az ügyvédek életét valóban érdeklő kérdések megvitatását és a numerus valachicus elvének eltávolítását.

SELECT MOZGO MAI KEZDETTEL: SELECT MOZGO

**Eladó kísértet**

RENE CLAIRE ellenállhatatlan humoru vigjátéka KORDA SANDOR produkciójából, főszerepekben:

**Jean Parker, Robert Donat**

Műsoron kívül hangos hirdető! Műsoron kívül hangos hirdető!

külvil, Spanyolországba, Mexikóba, Mongóliába, Kinába, Turkesztánba és még néhány államba.

Kremlnek meg volna a maga saját politikája és felelőssége, mely különbözne a szovjetunió politikájától és felelősségétől és egyben meg is könnyítené ennek a helyzetét. Másrésztől a szovjet arra sem kényszerül, hogy a vatikánnal szemben kötelezettségeket vállaljon háborus konfliktus esetén repülőbombázás, vagy csapatfelvonulás tekintetében, mert ugyanezt a követelést nem is fogja felállítani a fasiszta, vagy profasiszta államokkal szemben a vörös vatikán kérdésében. A Kreml helyzete földrajzilag sokkal előnyösebb, mint a vatikáné, mert a moszkvai fellegvár 700 kilométernyi távolságra esik a lengyel és 800 kilométernyi távolságra a keletporosz határtól, míg a pápai székhely alig 20 kilométernyire van a tengertől.

## Lész-e valóság a tervből?

Természetesen azt még nem lehet tudni, hogy ezt a tervet megvalósítják-e, vagy sem. Jelenleg az eszmét, mint tisztára teoretikus lehetőséget tanulmányozzák és legjobb esetben csak egy tervezetet készítenének a kérdésben. Tekintve azonban, hogy Sztalin és Litvinov igazán elasztikus politikát honosítottak meg, nem lehetetlen, hogy ez az ötlet még valósággá fog átváltozni.

Es egyszer csak a világ arra ébred, hogy egy állammal több van a földgolyón és ez a Kreml, a vörös internacionálé vatikánja lesz.

## A vörös vatikán terve

Ezért, hogy a hátrányoktól mentesüljön és ugyanakkor megnyugtassa a külföldi közvéleményt, másfelől pedig, hogy elhárítsa a felelősséget a szovjetkormány felől, egyes moszkvai körök annak a lehetőségét tanulmányozzák, hogyan lehetne megteremteni a vörös vatikánt, melynek nemzetközi helyzete azonos volna a katolikus egyház jelenlegi helyzetével.

## A Kreml-állam

Erre a célra kitűnően lehetett felhasználni a Kremist, a palotáknak és épületeknek ezt a hatalmas konglomerátumát, mely valósággal önálló erődöt képez és ugyiszólván el is van különítve Moszkvától. A Kremist külön állammá lehetne nyilvánítani, a harmadik internacionálé államává, mely a külső világ számára pontosan ugyanolyan formában jelentkeznék, mit a katolikus egyház. A Krem-kormány, illetve

a harmadik internacionálé, azonnal követeket küldhetne Szovjetországra

**Egészsége és idegei veszélyben forognak!**

Az egyedülálló, különleges minőségű „PRIMEROS BRILLIANT”-ot, a modern higiénia legnagyobb sikerét nem árusítja más márka. Ezért csak a valódi, eredeti Primeros gumit követelje.

EGON ERVIN KISCH:

# A Gólem halála és temetése

(Prágai riport)

Prága, december hó 1.

1916-ban az Erdős Kárpátokban beszéltem azzal az emberrel, aki először tett nekem említést arról, hogy még meg van a Gólem. Nemcsak az anyag figura, melyet a híres Lów rabbi készített, hanem a Sém, is az a titkos szót tartalmazó tok, amely a szobrot életre hívja. Ez az ember a magyar-lengyel határon lakott a wolamichovai faszinagóga földalékipletében. Itt volt — amikor visszavonult az oroszok előtt — a mi századunk parancsnoksága. Egész csapat tisztet szállá-soítak el a lakásán. Mikor az egyik héber könyvből lapozgatni kezdtem, így szólt:

— Van nálam egy családi krónika. Ez többet tud — mint a tudós könyvek. Ha megesküszik, hogy nem árulja el, odaadom. Olvassa.

Ezzel átadta a könyvet. Két nyelven volt írva. Nyomatott betűkkel héberül és jiddisül. Ez a címe:

„Messies... (Különös történetek). Ebben a könyvben le vannak írva az imák és híres világ-gáon Maufsimjai (csodatettei), aki a Maharat Miprag néven ismeretes — zécher caddik vekódos librocho — (áldva legyen a jámbor és szent emléke), amely csodálatos tetteket a Gólem segítségével vitt véghez, belőlem harkódes ve-ivri deutsch, héber és zsidó-német nyelvtan, mauci leor (kiadatott) Hirsch Steinnetz által „ki Mocher Sefraim, könyvkereskedő Trisztakban. Nyomatott E. Salatinál Lembergben.

A könyv elmondja, hogyan vették el a Gólem életerejét azután a beszélgetés után, melyet II. Rudolf osztrák császár Lów rabbi-val folytatott.

1590 husvétján a szokásos excesszusokra került a sor a gettó ellen és így a Gólem, amelyet főleg olyan büntények kinyomozása végett alkottak, melyeket a zsidók nyakába akartak varrni, fölöslegessé vált. A könyv 201-ik lapján ez olvasható:

„Hogyan semmisítette meg a Mahara a Gólemet, hogyan magyarázza meg a nagy rabbi Lów az ő vejenek, Jakob Katznak és az ő tanítványának, Jakob Soltonnak, hogy a Gólemre nincs többé szüksége. Hogyan parancsolta meg a Gólemnek, hogy ma éjjel ne aludjon a seprős szobában, a törvényszéki teremben, hanem az Altnesynagoge padlásán. Éjfélkor hárman a padlásra mentek, De mielőtt felmentek volna, Jakob Katz megkérdezte a rabbitól, vajjon ő mint „Kohen“ közelébe mehet-e egy holttestnek, a rabbi felvilágosította, hogy egy emberkéz által alkotott báb élete nem lehet élet és a halála nem lehet halál.”

Ezután így történt:

„Rabbi Lów, Jakob Sasson és Jakob Katz úgy helyezkedtek el a padlásszobában, mint akkor, amikor az anyagembert életre hívták, csak hogy ezzel ellentétes irányban. Az alvó Gólem fejénél álltak, tekintetüket lábaira irányítva. Aztán hetszer körüljárták, titkos szavakat mormolva. Ennél a jelenetnél két égő gyertyával a kezében ott volt Abraham Chajim, a templomszolga. A hetedik menetnél eltávozott az élet a Gólemből. Ugy hevert ott, mint egy anyag maszk. A rabbi most kiviszi a gyertyákat a szoba kezéből, odaállítja az anyagkolosszus lábához és leveti ruháit. Csak az ing marad a szobron. Azután két imakönyvbe göngyölíti és könyvek, papírosok halmaza alá tolja, úgy hogy senki se láthassa. Ruháit levették és elégették.”

II.

...Harmadik év múlva Bécsben találkoztam az én okkultista galíciai emberemmel. Nagyon megöszült. Elmondta, hogy nem érdekli a kabala. Sok baj érte, a fiát széjjel-tépte a gránát, a felesége súlyos beteg, a bécsi kórházban fekszik... és a Gólem?... Keressem meg, ha Prágába megyek? Egy-kedvűen felelt: — Tegyen amit kar.

III.

A legenda, hogy a prágai Altnesynagoge padlása a híres Gólem sirbolja, több évszázados immár. Amikor Maier Perles prágai rabbi 1718-ban írt könyve („Megilath Jochasin“), amely a Lów rabbira vonatkozó hagyományokat és adalékokat feldolgozva a múlt század közepén újra megjelent, a könyv kiadója ezt írja:

„Joseph Saul Nathanson letembergi rabbi a zsinagóga padlására akart menni, de nem engedték meg neki azzal, hogy Ezechiel Landau prágai főrabbi megijuttatja a régi tilalmat. Landau főrabbi hosszú bójtölés után imakönyvben és imaszíjjakkal a padlásra ment, miközben tamiványai zsoltárokat énekeltek. Mikor visszatért dult arccal mondta: Senkise merészkedjék Gólem nyugalmát megzavarni.”

Hiába igyekeztem az illetékes funkcionáriusokat megvesztegetni, nem tudtam bejutni az Altnesynagoga padlására. Egyszer egy tetőfedő leestem. A kéményseprőn kívül senki sem járt a padlásra és a Ring-teater égése előtt még csak vaslépcsők sem vezettek oda. A prágai rendőrség parancsára 1880-ban állították fel a vaslépcsőzetet. Végre a templom előjáróságától kaptam engedélyt, hogy átléphessem a padlás kilszobát.

Régen 8 órakor mentem oda. Zwicker ur a templom öreg gondnoka még egy utolsó kísérletet tett, hogy lebeszéljen. Arra a kérdésemre, hogy járt-e ő odafent, azzal felelt: — „Talán bolond vagyok?” — Vállvonogatva adta át a kulcsot. Atugrottam az alacsony kerítésen, amely a Niklasstrai kis kertét körülzárja, a létrát fogtam és a vaslépcsőknek támaszkodtam. Az uccán bámulva vezetőnk össze a járókélek, 18 lépcsőn mentem fel, aztán balra kanyarodva felnyitottam a csikorgó vasajtót és egy meredek piramis közepében állottam, melynek talapzata masszív boltzatokba van beépítve. Furcsa érzés. A 900 éves zsinagóga misztikus padlásán vagyok. Recsegő padlóra lépek, jobbnak látom a boltzat szelén közel a falakhoz, tapogatózva előre jutni, nemtörődve a vastag porral, amely kezeimre tapad, sem a pókhálók, amelyek arcomat körülveszik. A tetőhöz 9 méteres, megerősített vaslétra vezet; kályhacső, tégladarabok hevernek köröskörül, halott madár, amit itt ért a végzet; groteszk gombák a gerendákon. Az egyik boltajtáson egy denevér csung fejjel lefelé.

Még egy pillantás. A gólem uccas itt: Azon az uton, amelyen jöttem, elhagytam a legendás padlást. Odalent az uccán megszáporodott a tömeg. Egy barátom kíváncsian kérdezi tőlem:

— Nos, meg van a Gólem?

Zwieker bácsi bizonyos iróniával, amit azon a vidéken „mekome“-nek neveznek megkérdi:

— Látott valamit?

Miközben megmosom a kezeimet, nyugodtan mondom:

— Nagyon érdekes volt.

IV.

Ha a templompadlásán nincs, hát akkor hol van a Gólem?

A titkos kézirat, amelyről előbb szoltam, azt is elmondja, hogy mi történt a Gólemmel, miután eltemették ott fönn a padlásán.

Abraham Chajimban, a prágai altnesynagoge szolgáiban támadt az a gondolat, hogy a Lów rabbi által éltetlenné tett Gólemnek ő legyen az ura, hogy ő akarata szerint cselekedjék és műveljen csodákat. Hogy birtokába vegye a padlásán heverő anyagszobrot és életet helvele beléje, a maga rabszólgájává tegye. Sógórást és egyben pályatársát, Abraham Secharját, a közeli Pinkas zsinagóga szolgáját, beavatta a titkába és másnap éjjel felment vele az Altnesynagoge padlására, a Gólemet kiadta az irattömögéből és a Pinkas zsinagóga egyik földalatti helyiségbe vitte. Vejenek Ascher Balbiernek, aki misztérioszofikus dolgokkal foglalkozott, az a feladat jutott osztályrészül, hogy ezt a várazsszót keresse meg, amelytől a Gólem életre serken. Amikor Balbier néhány nap múlva azt mondta, hogy megtalálta a blívus szót a Zoharban, a három férfi éjnek idején a Beleles uccán és Schabkes uccán át abba a Zelker uccán (Cigány ucca) házába vitte a Gólemet, amely részben a Balbier tulajdona volt. Ennek a háznak pincéjében helyezték el és pedig oly pozitívában, ahogyan a Gólem az Altnesynagoge padlásán állt. Minden éjjel felállították, de az élesztési kísérletek meddők maradtak.

Ez időtájt pestisjárvány lépett fel Prágában, melynek ezerkétszáz ember esett áldozatul. Aschner Balbier öt gyermeke közül kettő, holott a Cigány ucca minden más házát megkímélte az epidemia, Gele asszony Balbier felesége már előbb tiltakozott a Gólem elhelyezése ellen, mert attól félt, hogy atyja estleg állását veszítheti, férjét és unokáját megbüntetik a rabnikus tilalom megszegése miatt. Azonkívül is bosszankodott, hogy férje teljesen elhanyagolja mesterségét a folytonos éjszakai experimentálások miatt. Mikor két gyermeke meghalt, jajveszékelt, hogy a Gólem hozta ezt a szörnyű szerencsétlenséget. A Gólem sorsa ezzel meg volt pecsételve. El kellett távolítani. A két kis halottat megmosták, eltemették, de mielőtt Balbier és barátai elhagyták volna a temetőt, az egyik gyermeket kiemelték a sírból és átfektették a másikhoz. Az egyik üresen maradt sírba a Gólemet helyezték el. A két gyermekholttestet és az agyagbálványt egy fuvarral szállították Napkelet felé, a város határain fekvő pestis-temetőbe. Itt Abraham Chajim és Abraham Secharja a Galgenbergre vitték fel a Gólemet, mely a nerstádti kapu-

tól egy mérföldnyire és kétszáz ölnyire van a Wiener Landstrassen és egy olyan helyen, amely a város felé fekszik, elásták Adar hó ötdikén.

V.

Egészen különös, sőt elképesztő a kézirat Gólem legenda hely és időbeli adatainak egybevágásai a történelmi valósággal. Amíg például sehol sincs hitelesen nyoma annak, hogy Lów rabbinak egy Katz nevű veje volt, a Pinkas zsinagóga valóban volt Abraham ben Secharja nevű szolgája és még most is látható a sírköve a régi zsidó temetőben, ezzel a felirattal: „1602-ben halt meg és 30 évig volt samesz.“ Továbbá: a Pinkas zsinagógától a Cigány uccáj vezető utnak pontos leírása is teljesen megfelel a régi prágai tervrajz adatainak, Galgenberg, ahol a Gólemet eltemették. Prága város falaitól harmadfél kilométerre fekszik. Zizkowban, az alacsony homoktó dombon, amelynek — s

ez különös! — „idova pec“ (Zsidó sítőke-mence a neve) évszázadokon keresztül vitték halálába a szegény bűnösöket. Az utolsóinak Wencel Fiala volt a neve, fiatal pincér volt, aki megölte kedvesét; kezében virágcsokorral lépett 1866 június 18-án a bitófa alá, tíz és tizezer ember, előkelő hölgyek nézték végig az akasztást. A virsliárusok, uccai énekesek, mutatóványosok sokat kerestek ezen a napon, a közigazgatási verességet követő napon...

Itt állók a Gólem sírjánál. Ót méteres, magas domb, ritkás füvek. Homokkősziklák. Rengeteg kis barlangnyílás, valamelyik a Gólem nyugóhelye lehet. Köröskörül harsány zajos élet. Munkások, futballjátékosok, gyerekek, asszonyok. Ebben a környezetben megértem, miért akarta Isten, hogy az idegen akarata alávetett, más hasznára dolgozó emberautomata visszavonhatóan el legyen temetve...

## Megkezdődött David Frankfurter perének lőtárgyalása

Száz helyet kért, de csak harmincat kapott a német konzulátus

ZÜRICH, december 9. Csütörtök délelőtt vette kezdetét a churi törvényszék előtt David Frankfurter perének lőtárgyalása. 1936 február 4-én követte el a zsidó diák merényletet Wilhelm Gustloff svájci nemzeti szocialista vezér ellen. Azóta valóságos irodalom fejlődött ki a davosi politikai gyilkosság körül és a churi törvényszéki tárgyalást az egész világ közvéleményének feszült érdeklődése és váromkodása kíséri.

A zürichi „Israelitische Wochenblatt“ jelentése szerint a tárgyalóterem szűknek bizonyult azoknak befogadására, akik mint érdekelték jelentették be ülőhelyre való igényüket a törvényszéknél. Az igénylők felét elutasították. A német konzulátus 100 helyre jelezte be igényét, de csak harminc helyet tudott biztosítani a törvényszék a németeknek.

CAPITOL MOZGÓ korszakos filmje!

A szezon legszebb filmje!

Vaszary János utólrhetetlen vigjátéka! Bolváry rendezése!

### Szerelemmel vádolkak!

Főszereplők:

Gustav Fröhlich, Bulla Elma, Halmay Tibor

## Nyolcvanmillió lej költséggel új városháza építését tervezik, amelynek pincéjében modern fedett uszodát rendeznek be

Cuion lesz az ország első fedettuszódája

Cluj, december 9. Rengeteg városépítészeti tervről irtunk már az évek folyamán. Sok közülük megvalósult, de olyan terv is akadt nem egy, amely az íróasztal fiókjában porosodik.

A mai időközi bizottságról el kell ismerjünk, hogy sok közmunka megvalósítása fűződik a nevéhez. De az igazi nagy munkára, olyan teljesítményre, amit a franciák chef d'oeuvre-nek neveznek, most készül a város.

Erről beszélgettünk dr. Ana Cornállal, a város tevékeny helyettes polgármesterével, akinek aktacsomókkal elborított íróasztalát mindig rengeteg ember állja körül. Most véletlenül néhány percig egyedül találok. Feltesszük a kérdést, amiről nem szívesen beszélnek a városházán, mert sok pénz kell hozzá, a város pedig épp úgy panaszokdiki, mint akármelyik magánháztartás. Nem szeretnek beszélni a nagy kiadásokról, örülnek, ha a kicsikre futja.

— Igaz, hogy fedettuszodát építenek, a mai városháza helyén?

— Mi lesz egy tervből, mire visszakerül az emberhez — nevet a polgármester.

— Valaki hallotta talán a fedettuszódát szót itt a városházán és mingyárt azt kombinálta belőle, hogy az egész városháza helyén uszodát temeljen. Hiszen költséges passzió volna.

— Tehát nem lesz fedettuszodánk?

— Talán — válaszolja titokzatos mosollyal a polgármester.

Aztán egyre nagyobb kedvvel kezd el beszélni, mint általában a tevékeny emberek.

— A városnak 121 és félmillió lejre van kilátása, amit a hadügyminisztériumtól kell kapnia a kaszárnyáért. Ebben a hónapban fog eldőlni, hogy megkapjuk-e a pénzt — Ha igen, akkor nagy tervet forgatok a fejemben. Remek, modern négyemeletes palotát építenék a mai város-

háza és a városháza mellett lévő városi tulajdonban lévő házak helyére.

— A költségekre 80 millió lej szükséges. Az uccai földszinti részeket üzleteknek adnánk ki, az első emeleten volna a városi hivatalok, három emeleten pedig lakások lennének. Az épület szuterinjének fele részét vendéglőnek adnánk ki, másik felében pedig uszodát rendeznének be.

Anca dr. olyan komolyan beszél a tervről, hogy a fedett uszodát már-már ténynek látjuk, gyorsan hozzátesszi:

— Mindez nem megy könnyen. Sok tárgyalás, sok vélemény szükséges ahhoz, hogy valóra váljék. A nagy dolgokat akadályok nélkül nem lehet keresztül vinni. Nemesak rajtam mulik. De ha mégis megkapnánk a pénzt és az egyéb akadályok is elhárulnának, akkor tavasszal — talán — meg is kezdjük az építkezést. Látszólag azt hinné az ember, hogy fölösleges beruházás volna. Ez azonban tévedés, mert számításom szerint ez az épület évi 10 millió tiszta jövedelmét jelent a városnak. Néhány év alatt tehát kifizetődik.

— Ezenkívül nem ejtettük el a 40 millió lejes kölcsönt sem. A város régi tartozásainak fedezésére szükség van erre a pénzre.

Ha a terv megvalósul, nálunk lesz Románia első fedettuszódája. Vannak akadályok, de jószándékkal mindent leküzdhető. A jelenlegi interimárok kedvelik a városépítést. Anca dr. alpolgármester pedig invenciózus és tevékeny ember. Joggal reménykedhetünk.

— Badulescu külügyi államtitkár csak szombatig marad Genfben. Bucurestiből jelentik: A Tempo tudni véli, hogy mivel a népszövetségi tanács jelenlegi ülészaka igen rövid — csütörtöktől szombatig tart —, Victor Badulescu hétfőre már vissza is érkezik a fővárosba, hogy azután két nap múlva Prágába utazzon.

## Simpson Edwa

Hogyan és

Alábbi cikk  
tatja, hogy  
Amerikában  
den lévő pro  
der's Digest  
lyőirat no  
vesszük át.  
nyílt válságo  
lönösen aktu  
cikk.

A baltimori Simpson  
rallynak a barátnője.  
ken, amelyek a Föld  
ló királyi yachtól ké  
hogy VIII. Eduard ki  
ifjú amerikai hölgy  
vagy hogyan sétál ve  
kötők labirintusaiban.  
ur Londonban azzal f  
betapassza azokat a  
lyek a legzamatosabb  
ják el a felsőbb tízeze

Simpsonné, született  
field, 38 éves, szellem  
lígens és kitűnően ölt  
mint Mirjam Hoppin  
Ugy írlik, hogy a  
gásában bizalmas és  
lyett „Dawey“-nek sz  
lis lányra sokan emlé  
reban. Társaságot ke  
hölgy volt, 22 éves  
házasságot kötött if  
tengerésztisztól, aki  
pitány. Elegáns, nagy  
Krisztus tempóban.  
Simpson

Házassága után Sp  
kaliforniai Pasadena  
lány esztendő múlva  
szony visszatért Kelet  
pert a fiatal tengerés  
lók: elviselhetetlen  
rá a fiatal asszony f  
nadaí hajóügynökhöz.

A Simpson házaspár  
ahol a legelőkelőbb tá  
kapcsolatot. Simpson  
saságok kedvence lett  
lónféle volt a vidám é  
asszony házában, aki  
pessége arra, hogy k  
ket néhány szikrázó  
lemezen. Rendkívül  
minden józan férfiura  
resztezte. Ez volt az  
egészen tíz évvel eze  
mult és az összes el  
ket szinte rohammal  
okos, a Wallis szellem  
osufolta a legmeyer  
még pedig úgy, hogy  
a tréfához. Rövid idő  
annak a társasági k  
pontjában az akkor  
lőtt.

A walesi

rumbája

Három év óta tar  
asszony és a herceg  
király között. Tulná  
ez a barátság sohase  
gusztusában, az akk  
blarritzi kávéházban  
Simpson asszonnyal  
azt a repülőgépet, a  
ért jött, hogy Páriz  
hazaküldte. Az elm  
és Simpson asszony  
degek voltak a Lon  
távolságra fekvő F  
a herceg legszűkebb  
vendégül fogadni. Si  
te a jazzt és a tang  
is. Ami azonban m  
szony nagyon szere  
is és a herceg sziv  
parkjának virággy  
asszony kedvelte  
kedvelte Simpson  
pedig, úgy látszik,  
szu lovaglósátakat

A legutóbbi nyár  
barátját a westmin  
latta vendégül. Sim  
jének, Buchanan  
hölgynek kíséretéb  
Simpson asszony e

# Simpson asszony Edward király udvarában

## Hogyan és mikor szövődött a világtörténelmi idill?

Alábbi cikket, amely azt mutatja, hogy a „Simpson-ügy” Amerikában már régóta naprendes lévő probléma, a „The Reader's Digest” című amerikai folyóirat novemberi számából vesszük át. Most, hogy az ügy nyílt válságot robbantott ki, különösen aktuális ez a novemberi cikk.

A baltimorei Simpson asszony egy királynak a barátja. Azokon a fényképeken, amelyek a Földközi tengeren korbácsoló királyi yachtról készültek, látni lehet, hogy VIII. Eduard király hogyan evez az ifjú amerikai hölgygel egy csónakban, vagy hogyan sétál vele karonfogva a királyi kertek labirintusában. Időközben Simpson ur Londonban azzal foglalkozik, hogy betapasza azokat a hírforrásokat, amelyek a legzamatosabb pletykákkal árasztják el a felsőbb tizezer köreit.

Simpsonné, született Bessy Wallis Warfield, 38 éves, szellemes, sokoldalú, intelligens és kifőzött öltözködik. Ugy néz ki, mint Mirjam Hopkins barna kiadásban. Ugy hírlik, hogy a királlyal való társalgásában bizalmas és tradicionális Sire helyett „Dawey”-nek szólítja. Az ifjú Wallis lányra sokan emlékeznek még Baltimoreban. Társaságot kedvelő, eleven sport-hölgy volt, 22 éves korában szabályszerű házasságot kötött ifjú Winfield Spencer tengerész-tiszttel, aki jelenleg korvetta kapitány. Elegáns, nagyvilági esküvő volt a Krisztus tempomban.

### Simpsonné meghódítja Londont

Házassága után Spencert a kormány a kaliforniai Pasadena-ban helyezte át. Néhány esztendő múlva az ifjú Spencer asszony visszatért Keletre és beadta a válópert a fiatal tengerészhadnagy ellen. Válok: elviselhetetlen bánásmód. Két évre rá a fiatal asszony férjhez ment egy kanadai hajóügynökhöz, Ernest Simpsonhoz. A Simpson házaspár Londonba költözött, ahol a legelőkelőbb társaságokkal találtak kapcsolatot. Simpsonné csakhamar a társaságok kedvence lett. Olyan irodalmi szalonfőle volt a vidám és rendkívül szellemes asszony házában, akinek meg volt a képessége arra, hogy könyveket és embereket néhány szikrával találó szóval jellemessen. Rendkívül vonzerőt gyakorolt minden józan férfira, aki csak utját kereste. Ez volt az az asszonyka, aki nem egészen tíz évvel ezelőtt Londonba bevonult és az összes előkelő társasági körök színterét rohammal vette be. A Wallis okos, a Wallis szellemes volt, a Wallis kihasználta a legmerekvebb államférfiakat, még pedig úgy, hogy azok jóarcot vágáltak a tréfához. Rövid idő múlva tagja lett annak a társasági körnek, amelynek központjában az akkori walesi herceg állott.

### A walesi herceg és Simpsonné rumbája

Három év óta tart a barátság Simpson asszony és a herceg, vagyis most már a király között. Tulságosan elővigyázatos és a barátság sohasem volt. Már 1934 augusztusában, az akkori walesi herceg egy biarritzi kávéházban annyira belemerült Simpson asszonnyal a rumba táncba, hogy azt a repülőgépet, amely Marseillesből az ért jött, hogy Párizsba vigye, egyszerűen hazaküldte. Az elmúlt évben Simpson ur és Simpson asszony gyakori weekend-vendégek voltak a Londonból 43 kilométernyi távolságra fekvő Fort Belvederében, ahol a herceg legszülőbb baráti körét szokta vendégül fogadni. Simpson asszony szeretné a jazzt és a tangót, ugyanígy a herceg is. Ami azonban meglepő, Simpson asszony nagyon szerette a virágkertészetet és a herceg szívesen kérte ki tanácsát parkjának virágágyait illetően. Simpson asszony kedvelte a herceget, a herceg kedvelte Simpson asszonyt, Simpson ur pedig, úgy látszik, nagyon szeretett hoszsza lovaglását tenni.

A legutóbbi nyáron a herceg néhány barátját a westminsteri herceg yachtlán látta vendégül, Simpson asszony nagynénjének, Buchanan Merrinan washingtoni hölgynek kíséretében szintén jelen volt. Simpson asszony elkísérte a herceget az

ősi biarritzi szezonra, majd vele ment Cannesbe és az osztrák Kitzbühelbe téli sportra. Ókirályi felsége két órán keresztül várt egy szépségeti szalonban addig, míg Simpson asszony haját szárították. Cannesben egy kockail partin, amelyen a herceg diplomatakat és arisztokratákat látott vendégül, a háziasszonyi tisztet Simpsonné asszony töltötte be. Ha külön utaztak, egy a herceg a vonatig kísérte ki Simpsonné és csomagjaival törődött. Az egész kontinens divatférfiai és divathölgyeit lázba hozta azzal, ha valamilyen ruhadarabot választott, úgy választotta, hogy az találjon Simpson asszony ruhájához. Ha Simpson asszony a golf-pályán sárga szveterben jelent meg, egy a walesi herceg nyakkendője is sárga volt. Ha a táncnál a fiatal amerikai asszony sötétvörös ruhában jelent meg, egy a királyi gomblukban ugyanilyen színárnyalatú szegfű virított.

Mióta Eduard király trónra lépett, a pletykahordozó nyelvek szakadatlanul mozgásban vannak. Simpson ur és Simpson asszony az St. Jamesi palota egyik balkonjáról hallgatták a trónralépés kihirdetését, oly közel voltak tehát a királyi családnak, amilyen közel csak lehetnek anélkül, hogy a családhoz tartoznának. A király gyakran meglátogatta a házaspárt londoni lakásán. Simpson asszony megjelenése az Opera királyi páholyban nap-napi jelenség. A királyi palota második számú autója, sofőrrel együtt Simpson asszony rendelkezésére áll. Férjével együtt hivatalos volt arra a szükkörű ebédre, melyet öfésége Lindberg zredes tiszteltetésére adott. Ezen az ebéden olyan személyiségek vettek részt, mint Baldwin miniszterelnök. Ekkor jelent meg Simpson asszony neve először az udvari hivatal kommunikációjában.

### Hercegek, politikusok és Simpsonné a királyi ebédeken

Ezen a nyáron öfésége egy másik hivatalos ebédet adott a St. James palotában. A marsalli hivatal kommunikációja szerint ezen az ebéden résztvettek a yorki herceg

és felesége, Sir Samuel Hoare, az admiralitás első lordja és felesége, Winston Churchill és neje, Lord Lady Willingdon és Simpson asszony.

A londoni sajtó magatartása a trón iránti lojalitás és a nagyszerű cikkanyag fölötti öröm között ingadozik ide-oda. A Cawlcade című angol hetilap öt hasábos fényképet hozott Simpson asszonyról és a cenzura nem lépett közbe. Ettől felbátorodva az Ewening Standard, szükszavú hírből közölte, hogy Elzie de Wolfe Mencl Simpson asszony lakástervezője, megbízást kapott arra, hogy a király belvedereit lakását átrendezze. Ujra nem lépett közbe a cenzura.

A király és Simpson asszony különben is semmi olyasmit nem tettek, ami az újságokat arra készítette volna, hogy hallgassanak. Nemrégiben a király visszaadta egy fotóriporternek a fényképezőgépét, amit a detektívek elkoboztak és felhatalmazta arra, hogy annyi képet vegyen fel róla, amennyit csak akar.

### Különös vétetnek az éjjeli mulatóhelyen

Közben Londonban vígan folyik a pletyka. Mesélik, hogy milyen mesterfogásokat alkalmaz a király, ha londoni éjszakai lokálókba vágyik, amelyek oly jólismerték őt még walesi hercegi gondtalan napjaiban. Hír szerint a király éjjelkor szokott megjelenni egy éjszakai klubban, kíséretében néhány kifogástalanul öltözött, de álmos arcú adjuvánsal. A legjobb asztalt kapja, közvetlenül a színpad mellett. Néhány pillanat múlva vidám társaság lép be a helyiségbe és közvetlenül a szomszéd asztalnál kap helyet. Tiszta véletlen: a szomszéd asztalnál ülő társaság tagjai között van Simpson asszony is.

Egy udvari hivatalnok megkérdezi az ujjonnan jöttöket, nem óhajtanának-e a szomszéd asztalhoz áttúni. Ki ne akarná azt? Amikor pedig el vannak intézve ezek a terhes, de mégis szükszesség formáságok, a társaság átadja magát a jókedvnek és a táncnak. A királyi angol tömegek, melyek jól tudják, milyen súlyos következtéseket támaszt királyukkal szemben hivatala, nem itélik meg túlságosan szigorúan azt a nem egészen szabályszerű módot, ahogyan uralkodójuk szabad óráit eltölti. Végre is VII. Eduard királynak elég zajos magánélete volt és mégis ő volt a legkedveltebb uralkodó, aki valaha az angol trónon ült.

# Nem ad ki fényképes személyazonossági igazolványokat a cluji rendőrség bejelentőhivatala

## A jövőben három évig lesznek érvényesek az igazolványok, amelyeket tíz lej illeték lefizetése ellenében évenként lepecsételnek

Cluj, december 9. Mint ismeretes a rendőrkészletre néhány héttel ezelőtt elhatározta a bejelentőhivatal gyökeres átszervezését, hogy a bejelentések, személyazonossági igazolványok, lakásváltoztatások körül felmerült rengeteg panaszt végre orvosolni lehessen.

Ennek az akciónak első fázisaként a bejelentőhivatal összes tisztviselőit elbocsátották, illetve a rendőrség más osztályainál kaptak beosztást, a bejelentő hivatal főnökét szintén helyettesítették, előbb ideiglenesen, több rendőrtisztet bízva meg ennek az osztálynak a vezetésével, végül pedig Pop Vasile rendőrkormányzó biztós meg véglegesen a népesedési hivatal főnöki tisztjével.

Pop komisár hozzáfogott a bejelentőosztály átszervezéséhez. Az alatt a néhány hét alatt, amíg a hivatali főnökök egyre cserélgették egymást hihetetlen nagy mennyiségű elintézetlen akta gyűlt fel, amelyek között az új hivatalnokok most hozzáfogtak rendet teremteni.

Pop Vasile komisár a bejelentőhivatal átszervezése során tervbe vette azt is, hogy a jelenlegi személyazonossági igazolványokat kicserélik és helyükbe új, fényképes igazolványokat bocsássanak ki. A felterjesztést ebben az ügyben meg is tették a belügyminisztériumhoz és tegnap meg is érkezett a válasz, amely azonban elutasító volt. A belügyminisztérium egy régebben kiadott rendelet alapján nem en-

gedélyezi a fényképes igazolványok kiadását, miután ezek megdrágítanak a közönségnek az igazolványok kiváltását. Továbbra is a jelenlegi úrlapokat fogják kiadni, ezek azonban három évre lesznek érvényesek. Az igazolványok évről-évre lepecsételendők, amiért tíz lej fizetendő. A lepecsételést igazolványokra városi bélyeget fognak ragasztani.

Lakást jelentések, lakó bejelentések, stb., a jövőben nem fognak pénzbe kerülni. Lakóbejelentések esetén viszont a bejelentési úrlapról a háztulajdonosok másolatot kötelesek készíteni, ami a rendőrségen marad, hogy az ellenőrzések megfelelő formában történhessenek. A másolathoz szükséges úrlapok ára két lej és ezekre 2 lejés repülőbélyeg jön ragasztva.

A személyazonossági látmozgatója januárban kezdődik az 1937-es évre.

A személyazonossági igazolványokat ezután természetesen senkinek sincs joga elkobozni és a közönségnek semmi esetre sem lesz baja az „álrendőrségi” embekekkel, akik ilyen módon zsarolták a közönséget.

Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknél, vészhelyzet, sápadtság és lesoványodás esetében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” kesztyűz az emésztőszerve működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását. Az orvosok ajánlják.

## Használjon PUFFADTSÁG ellen



A növényi hashajtószert: A LEOPILLS amely kizárólag növényi anyagokból készült, biztos, enyhe és gyors hatású

Használjon puffadtság ellen LEOPILLST!

# LEOPILLS



Deborokban 30 és 80 leírás mindegyik gyógyszerárban és árogrórában kapható

Leopills kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó.

## Schmidt Josef hangversenye

Schmidt József énekművészete valóban ritka jelenség az énekesek világában. A többi világmárkás énekeseknél a hang bőséget, hatalmas erejét, terjedelmét és tisztaságát szokták megcsodálni. Schmidt Józsefnél mind-ezekről nem beszélhetünk. Schmidt József lírai tenorénekes, kis termetéhez mért kis hanganyaggal. Es emellett ez a hang, mely filmen és lemezen különös ízt és varázst kap azzal a kis fátyolosságával, mely minden más énekesétől megkülönbözteti — a pódiumon nem érvényesül ugyanolyan lenyűgöző hatással. A pódiumon éneklő Schmidt József hangja nem válik különlegessé, egyszerűen csak fátyolosnak tűnik, ami a felületes hallgató véleményét kétségkívül kedvezőtlenül befolyásolja. De hangjának minden hátrányai mellett is világmárka, nemcsak impresszáriói értékelésében, hanem a tiszta ének-művészet értékelésében is. Schmidt József a nagy énekesek közé tartozik, annak ellenére, hogy nem rendelkezik mindazokkal a fizikai előnyökkel, amelyek a világ legnagyobb énekesét jellemzik. Schmidt Józsefet ugyan- is egészen káprázatos énekművésze és felülmulhatatlan énekelni tudása avatják az éneklés mesterévé. Ezzel a kiterjedelmű és fátyolos hanggal (Schmidt József olyan technikai teljesítményekre képes, ami mindennél nagyobb kvalitás. Nemcsak énekes, de művész, a szónak abban az értelmében, hogy csodálatos dolgokat tud teljesíteni hangszeren. Voltak olyan pillanatok a kedv esti hangversenyen, amikor a hasonló zenei finomságokat felfogni képes, intelligens cluji közönség önfelédtt tombolással ünnepelte és újra és újra ismétléseket követelt a kiváló énekestől. Mozart Hallelujáját olyan művészi tökélyvel énekelte, a mozarti zene csipkeszerűségét olyan felejthetetlen átérzéssel és az énekművész lehetőségeinek olyan tökéletes kihasználásával interpretálta, hogy kénytelen volt ezt a számát megismételnie. A műsorból épp így emelkedett ki Donizetti Szerelmi bájtalanának nagyáriája, amelyből a legnagyobb koloratura énekesnőket is megközelítő bravurokat hozott ki. Hangjának lírai melegsége éppen Mozartban, Donizetti-ben, a Tosti dalokban és egyéb olasz szerzeményekben érvényesült a legjobban, de a ráadásul adott román népdal és a filmszerepek is tomboló lelkesedést váltottak ki a színházat zsúfolásig megtöltő közönségből. Ez a tombolás olyan méretű volt, hogy a művészek ugyiszólván meg kellett ismételnem a hangversenyét, mert a ráadásokból a közönségnek soha nem volt elég. A közönség hallani akarta Schmidt József lehelletfinomságú fokozásait, az elbűvölő változatokat, amelyeket olyan mesteri módon tud megszólaltatni. Schmidt Józsefnek olyan sikere volt a cluji Davila Színházban, amígore már régen nem emlékszünk a sok lelkes estét átélő színházfai között. (—lay)

Vasuti kedvezmények. A CFR 50 százalékos tarifakedvezményt nyújt a Clujon tartandó unitárius egyházi kongresszus résztvevőinek. A kedvezmény csak személyazonosokra érvényes és pedig december 18-ig bezárólag. — Ugyancsak 50 százalékos kedvezményt nyújt a CFR mindazoknak, akik december 11 és 13. között Vasile Lucaci emlékművének leleplezési ünnepére utaznak Satumarera.

Pénzügyminiszteri rendelet a külföldi devizában számlázott árak lej-értékének kiszámításáról. A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, mely szerint az importált árak ellenértékének megállapításánál a behozatali engedély szempontjából a 38 százalékos felár nem vendő figyelembe. Ez az intézkedés annyit jelent, hogy a külföldi devizában számlázott árú értékét hivatalos árfolyamon számítják át lejre a felár nélküli és ezen ellenértéket veszik tekintetbe a behozatali engedély lej-értékének kihasználásánál.

## klurter

### met konzulátus

a churi törvényszék követte el a zsidó vezér ellen. Azóta körül és a churi törvénytől és vára.

### gyalóterem szüknek

be ülőhelyre való német konzulátus t biztosítani a tör-

### ezon legszebb filmje!

ezése!

### ak!

### ty Tibor

## városháza céjében nek be

ia

na mellett lévő városi szak helyére.

80 millió lej szükség-szinti részeket fizeték-első emeleten volnának három emeleten pedig az épület szuterinjének nek adnánk ki, másik rendeznének be.

omolyan beszél a tervszódát már-már tény-hozzáteszi:

gy könnyen. Sok tár-ny szükségos ahhoz, A nagy dolgokat aka-lehet keresztül vinni-lik. De ha mégis meg-e az egyéb akadályok-er tavasszal — talán-ör építkezést. Látszólag-hogy fölösleges beru-ában tévedés, mert-és az épület évi 10-nej jelent a városnak-át kifizetődik.

ejtettük el a 40 millió-A város régi tartozá-ükség van erre a pénz-

lósul, nálunk lesz Ro-dóhája. Vannak akadá-ial mindent leküzdhe-ímárok kedvelik a vá-ir. alpolgármester pe-tevékeny ember. Jog-

gyi államtitkár csak-nyben. Bucurestiből je-nívél, hogy mivel a né-elenlegi ülészaka igen-szombatig tart —. Vio-e már vissza is érkezik-azután két nap múlva

# SPORT

## A zsidó sport jelene, jövője és ideológiája

Irtá: dr. K. F. JAKABOWITZ,

a Makkabi Világszövetség volt főtájkára, London

Dr. Jakabowitz előbbi cikkében a zsidó sport politikamentessége, de a kategórikus cionista beállítottság és együttműködés mellett tett hitet. Alant közöljük Jakabowitz dr. tanulmányának befejező részét.

### II.

A Makkabinak tömegtestnevelő és nem egyéni nevelő munkát kell végezni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kereteink között nem működhetnek csoportok, amelyeknek általános programunkon kívül speciális megvalósítási valók vannak, mint a Makkabi Hazair. (A Makkabi Világszövetségben működő ifjúsági csoport, amely több országban működik, főleg a gyermekeket foglalkoztatja a cserkészethez hasonló program szerint. A Makkabi Hazair központja Prágában van. Szerk.)

Foglaljuk tehát az elmondottakat össze: a Makkabi zsidó nemzeti mozgalom, politikai állásfoglalás nélkül. Hivatása testileg és lelkiileg olyan csoportot nevelni, amely a zsidó nép alapját képezze.

### A szociális kérdés

A kérdést külön tanulmány keretében fogom kimeríteni. Ki kell azonban már most hangsúlyoznom, hogy ezen kérdés több nézőpontja egyezik a Makkabi programjával. A palesztinai kivándorlás kétségtelenül szociális kérdés, amely egyik kardinális program-pontja a Makkabinak. A cionizmus, mint az egész zsidó kérdés, vitán felül szociális kérdés. Szent könyveink már akkor propagálták az emberi jogok elveit, amikor ezen fogalom még egyáltalán nem volt ismeretes. A kérdésnek tehát különleges figyelmet kell szentelnünk, tagjaink palesztinai kivándorlását hathatósan kell elősegítsük anélkül azonban, hogy a Makkabi problémáit másodrangú kérdéseknek tekintenénk.

### Siker?

Tevékenységünk természetesen igen meg van nehezítve különböző okok miatt. Mindenekelőtt is ami a zsidó nevelést illeti, az első akadály, amely a Makkabi ezen programját megnehezíti: a szülői nevelés. Ahány ház, annyiféleképpen nevelkedik a zsidó ifjú, akit aztán egyazon program alapján kell a zsidó mozgalom eszméjének megnyerni. A kérdés tehát elég nehéz ahhoz, hogy megállapíthassuk, miszerint eredményes munkáról egylet, sajnos, nem beszélhetünk. Ami a testnevelést illeti, ezt sem valósítottuk meg megfontosságának megfelelően. Mindkét kérdésben tehát a Makkabinak nehéz feladatot kell még megoldani, amit azonban csak egységes program alapján érhet el.

### Szélesebb keretben...

A Makkabi ideálja általános ideál. A Makkabi mint szövetség, mely számszerűleg az összes hasonló ifjúsági szervezeteket felölelné, a zsidó nemzet regenerálását tűzte ki céljává. A Makkabi programja tehát nem maradhat meg a mai szűk körű keretben: az egész zsidó nemzetnek a Makkabinak van a helye. A Makkabi programja tehát évek folyamán alakította ki mai eszméi tartalmát, a Makkabi hívta életre a mai nemzeti sportmanifesztációt: a Makkabiadat. Sajnos, még sem sikerült az egész zsidóságot zászlóink alá sorakoztatni. Különböző alakulatok vették át programunkat, úgy szellemi mint sport téren és különösen Erec Jisraeiben nagy tért hódítottak. Minek tagadjuk, helyzetünk kritikus és ha nem akarjuk, hogy rövidesen teljesen mellözve legyünk, szükség van új utakra, melyeket követnünk kell még akkor is, ha ezen utak követése vakmerőségnek látszana. Nehéz lesz, elismerem. Azonban az egész zsidó nemzet érdekéről van szó s ezért semmilyen áldozat — még személyi sem — lesz drága. A Makkabi a zsidó nemzet tartozéka. Hogy az őt megillető szerepre szert tegyen, szükség van arra, hogy barátságosan kezét fogjunk a hasonló programmal rendelkező egyesülésekkel és ezekkel karöltve és szorosan együttműködve kell programunkat megvalósítanunk.

A kérdésnek ilyenképpen való beállításával éreztünk el a Hapoelhez. A Hapoel zsidó munkás sportalakat, amelynek működése azonban kizárólag Palesztinára korlátozódik. A Hapoel testnevelési programja egyezik a Makkabi programjával, szellemiek terén azonban a Hapoel a szocialista programot követi. A Hapoel bennünket kapitalista szervezetnek nevez. A Hapoel elfelejti azonban, hogy kereteinkben az egységes zsidóság kap helyet, sőt Palesztinában is szép számban

vannak éppen munkástagjaink. Ezzel szemben mi azt mondtuk, hogy a Hapoel politikai szervezet, alapja az osztályharc és a sportot csak szinleg üzi. Igaz, hogy a Hapoel politikai szervezet, a sportot azonban éppen úgy üzi, mint mi. Ebben a tekintetben felfogásunk azonos: a sportot nem végcélnek, de eszköznek állítottunk programunkba. Bár a Makkabi politikamentes, ez azonban nem lehet ok a Makkabi és a Hapoel közötti vetélkedésre. Egészen biztos, hogyha szavazás alá bocsátanánk a kérdést, a szavazatok egyenlő arányban osztoznának meg. Mi az értelme tehát a két sportszervezet közötti rivalitásnak?

A Hasomér Hazair a mi Makkabi Hazairunkhoz hasonló ifjúsági szervezet. Minthogy a programok egyeznek, nem találja a Hasomér Hazair utat vajjon a Makkabi felé?

Az együttműködésre kitűnő alkalom a Makkabiada. Ezen nemzeti megnyilatkozás jelentősége adhatná az alapját a fentemlített szervezetekkel való együttműködésnek. A Hapoel mutatott hajlandóságot erre, ezt azonban el kellett utasítsuk több okból, amelyek között elsőhelyen állott a Hapoel azon követelése, hogy vörös zászlója alatt vonuljon fel. Ma azonban a helyzet megváltozott. A Makkabiada az újjászülött zsidó nemzet reprezentatív megnyilatkozása. Szabad ezen demonstratív nemzeti megnyilatkozásból kizárni a zsidó munkásifjúságot, amely a zsidó állam újjáépítése munkájának orosz-lánrészt végezte? A Hapoellel való együttműködést tehát sürgősen létre kell hozni. A zsidó nemzet egységes érdeke ezt megkívánja. Hisszük, hogy a harmadik telavivi Makkabiadan a Hapoel is ott lesz és ezzel a két sportszervezet között megteremtettük egy eredményes együttműködés lehetőségét.

Végül van még egy szervezet, amely a Makkabival együtt akar működni és ez a Betar. (Revizionisták. Szerk.) A Betar probléma azonban kissé kényesebb, mint a Hapoelé, minthogy olyan szervezetbe tartozik, amely a legnagyobb fegyvelemértét követte el a zsidó egység ellen akkor, amikor a Cionista

Világszervezetből kivonulva új szervezetet alapított. Ennek dacára a Betarral több ponton vagyunk kontaktusban — ami a sportszervezetet illeti. Meg lehet tehát találni a módját annak, hogy ez a csoport is részt vegyen a Makkabiadan. Hasonlóképpen meg kell hívni arra az összes csoportokat, amelyek sporttal foglalkoznak. Az alapot egyre szélesíteni kell, hogy a Makkabi valóban az a platform legyen, amelyen az egész zsidóság találkozik. Nemcsak a szükségben, de a pozitív munkában is együtt kell legyen a zsidóság.

### Lenni, vagy nem lenni

Ime, ezek azok a problémák, amelyekre a Makkabi mozgalomnak rövidesen felelnie kell. A mai helyzet erre kiválóan alkalmas. Az ellenség támadása megteremtette az egyesülés érzésének feltámadását, ez pedig a legjobb előfeltétele az egyesülést célzó tárgyalásoknak. Két ut között kell választanunk: vagy megmaradunk a régi magunkbazzárt keretek között, mely esetben továbbra is megmaradunk a zsidó sportegyesületek konglomerátumának, vagy pedig pionirmunkát válalunk a többi szervezetekkel szoros együttműködésben. Ha az első utat fogjuk választani, akkor rövid időn belül a Makkabinak csak a neve fog megmaradni a mult emlékeképpen. Ha azonban a második utat választjuk, úgy nagy cselekedetet víszünk végre, megteremtjük azt az egységfrontot, amely a biztos alapot adhatja meg a népek az építőmunkában.

## RÁDIÓ MŰSOR

### Csütörtök, december 10.

Bucuresti. 6.30: Torna, lemezek, szakelőadás. Hírek. 13.15: Lemezek. 14.30: Lemezek. 18: Julie Vazul zenekara. Hírek. 20.10: A Daia Egyesület vidám zeneestje. 21.10: Bach: Karácsonyi oratórium. 22.45: Szórakoztató zene.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, érend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Szalonzene. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. — 15.40: Hírek. Hanglemezek. 17.45: Hírek. 18: Előadás. 18.30: Szalonötös. 19.30: Felolvasás. 20: Tárogató zongorakísérettel. 20.30: Az Operaház előadása. 21.20: Hírek. 23.15: Külügyi negyedóra, cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18: Hanglemezek. 19: Angol nyelvoktatás. Előadás. 21: Operettársulatok. 22.15: Hírek, cigányzene. Bécs. 14.45: Lemezek. 18.30: Dalest. 23.20: Hegedűhangverseny. 24: Jazz.

## Az ember legszuverénebb sajátossága...

mely minden más élőlény fölül helyezi, éppen a fejlett agyidegrendszeréhez kötött ama képessége, hogy szellemével legyőzte az anyagot és uralja az örök mindenség világát, átfogó hatalmát, de csak addig, míg életviteléhez az alattomos betegségek be nem lopóznak, ugymint ideges gyomorbad, béklyavarak, álmatlanság, szédülések és egyéb kiszámíthatatlan megnyilvánulások.

A világhírű amerikai Gastro D. oly gyógy-növény kivonattal készült és olyan hatóanyagokat tartalmaz, hogy úgy a belföldi, mint a külföldi kórházakban rendkívüli eredményeket ért el fenti megbetegedéseknél.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett. Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

### ROMÁN OPERA MŰSORA

Péntek, december 11. Herodiada.

Szombat, december 12. Tosca (iskolai matiné).

Vasárnap, december 13. este Herodiada.

Hétfő, december 14. („Soc. Gh. Dima“) Simfonikus hanverseny.

### RU MOZGÓ MŰSORA:

A bünök (San Francisco pusztulása). A 30 (Szalmas földreggés rek-konst: Jack Gable, Jeanette Macdonald, Jack Holt, Spencer Tracy. Az utóbbi évek leghatalmasabb, monumentális filmalkotása. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

### EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film román és magyar felirattal: I. Dante. (Alvilág). Monumentális film-remek. Claire Trevor, Spencer Tracy. II. A mi kislányunk. Shirley Temple, Rosemary Annes. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

### A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton 3, 6, és 9 órakor: I. Mulatnak az istenek. Vigjáték. Fősz.: Willy Fritsch, Paul Kemyr és Adele Sondruch. II. A veszélyes csucs. Dráma. Főszerepben: Theodor Loos.

## APRÓ

## HIRDETÉSEK

Egyszeri közléssel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelgés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságot közvetít nagy díszkréció mellett és szép eredménnyel a Mirea házasság-közvetítő iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 36.

Kapualatti különbejáratú, parkettes butorított szoba kiadó, Str. Mico 20.

450.000 lejért belvárosi családi ház kiadó. Dr. Ligethy Miklós, Regele Ferdinand 40. Telefon: 14-66.

Bécsi zongora, jókarban és 14 m-es bel-földi perzsaszőnyeg eladó. Casa Mojlor 14. fidszt., 5. ajtó.

Rómán szakértő könyvelő, délutáni órákban, kereskedelmi cégeknek munkát vállalna. Cim a kiadóban.

Szakácsnőt keresünk vidékre. Értekezni: Vegetárius étterem, Str. I. G. Duca 8.

Betársulna kisebb vállalat vagy üzletbe ur-asszony, kb. 200.000 lej befektetés és aktív közreműködés mellett. Csak olyan vállalkozás jön tekintetbe, ahol a befektetett tőke biztosítva lesz. Ajánlatok „Seriozus“ jelge alatt a kiadóba.

Bárki biztos egysztenclát létesíthet magának 500 lej tőkével. „Egysztenclac“ jelgére leveleket a kiadóba.

Kerestünk egy német, román, magyar le-velezőt. Bumtex, Str. Iosif 4.

## Paul Baratov dr. (Ben Zvi) jiddis szintársulata

ard'ali turnéjának programja:

### Satmar Városi Színház

December 10-én, csütörtökön:

Jom Hadin

### Sighet a Turnhaileban

December 12-én, szombaton:

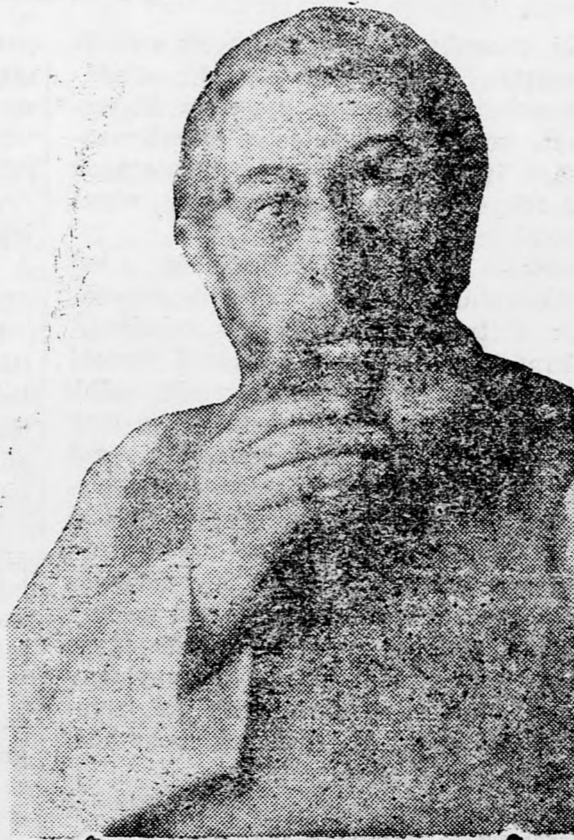
Der Fremder

December 13-án, vasárnap:

Jom Hadin

December 14-én, hétfőn:

Hinkemann



## KÖZ

## A semm által ki vezési

Cluj, december 9. (A város és az ingatlan-lyó közevesi illeték-per-tőszék elé. Ismeretes, 1931 novemberében m-rendelettel mintegy 14 vezés és aszfaltozási k-vén az érdekelte háztu-át. Ez ellen az egyik h-zést adott be, melyet a 1934. évben elutasított. a helyi törvényszékhez végső fokom a városi s-venytelennek minősít

## Hiányzik

### Szigoruan b

Bucuresti, december- nosságra az utóbbi h- portjáról szóló kimutat- hogy a polgárháborúbe egyetlen kilogram pet- termék sem kapott l- ország egy része csata- igen nagy mennyiségbe- petróleumterméket Sp- nan viszont halkonze- ket, más nyersterméke- cikkeket is kapott. A p- zavartalan volt az öss- Spanyolország között- kormány és Franco tá- kezdték a küzdelmet. tunk és a legfontosab- a semlegességi fogadal- A most nyilvánosság- tatás szerint ez év ok- értékű kőolajat és ter- mánia a világ minden- számítva 1936 októbe- 1935-ben pedig 522.333 Országok szerint a- meg a petróleumkivit- Angliába 112.208 tonn- ezen hónapjában csur- Ausztriába az idén o- (tavaly 26.500 tonna), (tavaly 21.883), Franc- (de tavaly csak 11.00 91.660 (tavaly 88.135) mig tavaly 121.089 18.473 (tavaly 9516) tonnát, mig tavaly s-



szuverénebb

ssága... ény főle helyezi, éppen... eréhez kötött ama ké... vével legyőzte az anya... k mindenség világát... csak addig, míg élet... betegségek be nem... egyes gyomorbanj, bét... szédülések és egyéb... ylvánulások.

FILM

HERODIADA. Tosca (iskolai ma...

este Herodiada. Soc. Gh. Dima") Sim...

MUSORA:

Francisco puztulása). szalmas földregés re... Gable, Jeanette Mac... Spencer Tracy. Az... almasabb, monumentá... óadások kezdete: 3, 5...

MUSORA:

gyar feliratokkal: I. Monumentális film... vor, Spencer Tracy... ank. Shirley Temple... III. Híradó. Helyárak: éte: 3, 6, 9 óraker.

MUSORA:

pénteken és szomba... kor: I. Mulatnak az is... Fősz.: Willy Fritsch... dele Sondruch. II. A... Dráma. Főszerepben:

RÖV HÍREK

szó 2 lej, vastagab... bb apróhirdetés 20 lej... százalék kedvezmény... öre fizetendő. Jelgés... bitunk, ha portobélyeg... ve van.

nagy diszkréción mel... vel a Mirea házasság... Regele Ferdinand 116...

rattal, parkettes buto... r. Mico 20.

rosi családi ház eladó... Regele Ferdinand 40.

ban és 14 m-es bel... adó. Casa Moșilor 14.

nyvelő, daktáriai órák... elknél munkát vállalna...

k vidékre. Értekezni: r. I. G. Duca 8.

llalat vagy üzletbe uri... lej befektetés és aktív... Csak olyan vállalko... bol a befektetett tőke... atok „Seriozus” jelgés...

enclát létesíthet magá... „Egzisztencia” jelgés...

et, román, magyar le... osif 4.

KÜZGAZDASÁG

A semmitőszék dönt a városok által kirótt aszfaltozási és kövezési illetékek jogosságá felett

Cluj, december 9. (Az Uj Kelet tud.) Cluj város és az ingatlan tulajdonosok között folyó kövezési illeték-per most került a semmitőszék elé. Ismeretes, hogy a városi tanács 1931 novemberében megszavazott szabályrendelettel mintegy 14 millió lejre rugó kövezés és aszfaltozási kiadást új illeték révén az érdekelte háztulajdonosokra hárított át. Ez ellen az egyik háztulajdonos fellebbezést adott be, melyet a fellebbezési bizottság 1934. évben elutasított. A háztulajdonos erre a helyi törvényszékhez adott be recurst, mely végső fokán a városi szabályrendeletet törvénytellennek minősítette és az illeték kiró-

vást megsemmisítette. Minthogy a városnak nem volt eme határozat ellen további fellebbezési lehetősége, a tanács a semmitőszéki törvény 22. art. hivatkozva, felkérte az igazságügyi minisztériumot, hogy az ügyi jogi eldöntését a semmitőszék elé terjessze. A minisztérium a kéréshez hozzájárult és Cluj város érveit, mely szerint a helyi törvényszék illetékellenül és hatásköri túllépéssel foglalkozott az ügygel, maga Viforeanu semmitőszéki főügyész képvisel. A semmitőszék III. szekciója most tárgyalta az ügyet és az ítélet kihirdetést pár nappal elhalasztotta.

Hányzik a román petróleum a spanyol harcterekről

Szigorúan betartja Románia a semlegeségi határozatot

Bucuresti, december 9. Most került nyilvánosságra az utóbbi hónapok petróleum-exportjéről szóló kimutatás, amely azt igazolja, hogy a polgárháborúban vérző Spanyolország egyetlen kilogramm petróleumot, vagy kőolajterméket sem kapott Romániából, amióta az ország egy része csatatérre változott. Ezelőtt igen nagy mennyiségben exportált Románia petróleumterméket Spanyolországba, ahonnan viszont halkonzerveket, délygümölcsöket, más nyerstermékeket és speciális iparcikkeket is kapott. A polgárháború kitöréséig zavartalan volt az összeköttetés Románia és Spanyolország között, de amióta a madridi kormány és Franco tábornok csapatai megkezdtek a küzdelmet, azóta nem exportáltak és a legpontosabban betartja Románia a semlegeségi fogadalmat.

Románia. Spanyolországba tavaly 18.376 tonnát, az idén azonban semmit sem exportált Románia és ugyanez áll novemberben is. Svédországba 11.718 (tavaly csak 2 tonna ment ki). Törökországba 10.321 tavaly pedig csak 80 tonna, Magyarországra tavaly 20.143 tonna, az idén 24.182 tonna volt az export.

Algírba tavaly semmit sem exportált Románia, de az idén 34.726 tonnát vitt ki. Viszont Egyiptomba tavaly 24 ezer tonnát, az idén pedig 19 ezer tonna volt az export. A többi államokba a fenti mennyiségeknél kevesebbet vitt ki Románia.

Az 1935. év október havában 552.109 tonna petróleum, olaj és benzint volt az export, az idén ugyanazon hónapban 92.335 tonnával nagyobb volt a kivitel.

A folyó év január elsejétől szeptember 30-ig, tehát kilenc hónap alatt 5 millió 22 ezer 500 tonna petróleumot, benzint, olajat szállított ki Románia a külföldre. Ebből a benzint 1 millió 584.000 tonna. A kimutatás azzal fejeződik be, hogy a petróleumkivitel Angliába, Ausztriába, Francia-, Magyar-, Német- és Törökországba számottevően csökkent.

Módosítják az új váltótörvényt. A jgybank elkészítette a váltótörvényre vonatkozó módosítások tervezetét és azt a pénzügyminisztériumhoz terjesztette be. Ezek a módosítások a hitelvédelem kérdésével állanak összefüggésben. A módosításokat a kormány esetleg napok múlva életbe lépteti. Ugyanezzel a kérdéssel áll kapcsolatban a Bancaat által elkészített másik törvénytervezet is, amely a bélyegtörvényt módosítja.

Advertisement for Székely and Irdeti. Text: SZÉP LAKÁS. BOLDOGSÁG. nezze meg SZÉKELY és IRDETI bútorgyár r.t. állandó kiállítását. BUCURESTI TGMUREŞ. FACHÉ IANESCU. HIVÁNSÁGARA HÍVÜLDJÜ MEGH. ZOTTUNHAT EREDETI PAZAJINNAL.

Advertisement for Tungstram. Text: jobb világítás jobb munka! TUNGSTRAM Duplaspirállámpa.

Több ardeali gyár kapott gépbehozatali engedélyt

Aradi Textilpar Rt. engedélyt kapott báronyirógépek és egyéb textilipari gépek behozatalára összesen 656.000 lej értékben. A gépeket Németországból hozza be.

Az Industria Sarmei gépeket és szerszámokat hozhat be 513.500 lej értékben Németországból és 220.250 lej értékben Magyarországból.

M. Matzak Sighisoara gőzölő készüléket importálhat 123.800 lej értékben Csehszlovákiából.

A Fabrica de Ciment Portland Brasov kerámiai gépeket importálhat Németországból 1.058.000 lej értékben.

Al. Biró Ditrau 58.000 lej értékben kerámiai gépeket hozhat be Magyarországból. Cristalul Oradea, engedélyt kapott üvegcsiszoló berendezés behozatalára 1.578.000 lej értékben Németországból.

Fabrica de Agrafe si Piepteni Oradea három fésűvágó gépet hozhat be Németországból 88.000 lej értékben.

Prifaro S. A. Brasov szerszámokat és gépeket importálhat 579 ezer lej értékben Németországból.

Industrie de Impletituri si Tricotaje S. A. Cluj, két kötőgépet hozhat be Franciaországból 83.165 lej értékben.

Fritz Gross Sighisoara Jaquard-gépeket importálhat 38.280 lej értékben Németországból.

Rövid üzleti hírek

Soc. Textila Beigo-Romana Cluj már korábban terveh vette festőde felállítását. Az ehhez szükséges gépek egy részét a gyár már be is hozta külföldről és a felszerelési munkálatok folyamatban vannak. A festőde előreláthatólag január elsején kezd meg működését. — A feketérdői üveggyár vegyi, gyógyszerészeti üvegek, valamint csillárok és neonreklámokhoz szükséges üvegcsövek előállítására is berendezkedik. — Ötvenmillió lej alaptőkével Viscosa Romaneasca elnevezéssel megalakult az első romániai műselyemgyár. A részvénytőkéből 30 millió lejt a Petrosani szénbánya jegyeztet, a részvényeknek ezenkívül az alapításban az Antigaz gázárcsökkentő és az Antica-bon is, amelyek szintén a Petrosani érdekeltségéhez tartoznak. A Viscosa Romaneasca műselymen kívül műgyapjú és műselyemfonal gyártását is terveh vette. A vállalat által eszközöndő investíciók meghaladják a 200 millió lejt. A gyár Bucuresti mellett épül fel. A részvénytársaság elnöke I. E. Bujoiu ménnök, a Petrosani vezérigazgatója, administrator delegeuk lettek C. Dragomirceanu és Gr. Schileru mérnök. — Lengyel & Co. r. t. lugoji textilipari vállalat legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén cégét Industria de Bumbac S. A. elnevezésre változtatta meg. — M. Vogelsang Fil sibiú cég kénysseregységet kért. Ajánl 40 százalékos tiz félévi részletben. Aktívái 2,119.000 lej, passzívái 2,814.000 lej, hitelezők leszavatatása január 3. — A bucaresti Mioara textilgyár gyapjufonóüzemet állít fel, amely a jövő év elején már meg is kezdí tevékenységét. — Ismeretes, hogy a zálogházi koncesszió országos kihasználására Bucuresti székhellyel és 40 millió lej alaptőkével részvénytársaság alakul. Amint most értesülünk, az alapításban a Banca Ramaneasca, Banca de Credit Roman és több vezető fővárosi pénzintézet vesz részt. — A belföldi cérnagyarak. Industria Cucirini S. A., Arad, Progres, TI-

misoara, amelyek nem olvadtak be a Románofir S. A. Mez-érdekeltségű cérnagyárkoncesszióba, ár- és kondíció-egyezményt kötöttek. Az egyezményhez csatlakozott a bucaresti Fidum cérnaimport-vállalat is, amely olasz cérnagyártmányokat importál. Az egyezményhez tartozó vállalatok nem emelték fel a cérnaárakat. Az egyezmény kiterjed a himző-, szövő- és kötőfonalak uniformizálására is. — „Zamotex” néven új selyemnagykereskedés nyílt Clujon, Str. Memorandului 2. sz. alatt. Az új cég vezetését Mózes Andor és Mózes Dezső látják el.

Mikor kell az ingatlanok után a nemzetvédelmi és a statisztikai illetéket fizetni? A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, mely szerint az 1935 április 1. életbeléptetett 6-12 százalékos „nemzetvédelmi alap”-ra csak az oly házak jövedelme után kell adózni, melyek teljes adómentességét élveznek, tehát az adómentesség első 10 éves periódusában vannak. Azon házaknak jövedelmei, melyek 75 vagy 50 százalékos adómentességben részesülnek, ez év április 1-től kezdve már nem fizetik a 6-12 százalékos illetéket. Az utóbbi kategóriába tartozó házak tulajdonosai a statisztikai illetéket ez év július 1-től kezdve csak a házbérjövodelemnek adó alól mentesített részei után, tehát a jövedelem 75 vagy 50 százaléka után fizetik. (Közp. Pénzügyi bizottság III. 111,147. 1936. sz.)

Advertisement for Nevralgine Jurist. Text: Kétféle ENN NEURALGINE JURIST.

Le kell váltani a csőben lévő pénzintézetek tömeggondnokait? A folyamatban lévő bankcsődökre nézve nagy változást jelenthet az a per, mely most van folyamatban az aradi törvényszék előtt. Egy aracmeggel pénzintézet egyik hitelezője beadványt intézett az aradi törvényszékhez, melyben az 1934-ben megjelent új banktörvénynek a csődügyben való alkalmazását kéri. A törvény kimondja, hogy pénzintézetek csődjeinél nem szerepelhet ügyvéd tömeggondnokként, hanem a legfelsőbb banktanácsnál lévő és pénzügyi szakértőkből álló lista valamely tagját kell a bíróságnak erre a munkakörre kineveznie. A törvény egyben kimondja, hogy ezen rendelkezés a folyamatban lévő csődökre is vonatkozik, amelyeknél hasonlóan kell eljárni. A hitelező beadványában rámutat arra, hogy a banktörvény alapján a szóbanforgó aradmegegyel pénzintézetnél nyomban le kellett volna váltani a tömeggondnokot, egy ismert aradi ügyvédet, valamelyik szakértőt kellett volna kinevezni és egyben a hitelezőket gyűlésre kellett volna összehívni új csődválasztmány megválasztása végett. Minthogy mindez nem történt meg, a hitelező kéri a törvény alkalmazását, egyben pedig bejelenti, hogy mindazon intézkedéseket, melyeket az ügyvéd csődtömeggondnok 2 év óta a csőd ügyében tett, törvénytellennek és semmissnek tekintli.

## Város zsidó intellektuel nélkül

— Orastie és Simeria —

Hosszu az ut Orastie állomásától a városig és a hosszú utvonal egy jó része reggel féllikenkor még ki van világítva.

— Miért nem kapcsolják ki a villanyt? — kérdelem.

— Itt ködösek a reggelek — mondják. — De ilyenkor? Öt kilométerről látni a templomórát! Nem kár az áramért?

Kiderült, hogy nappali áramszolgáltatás egyáltalában nincs a városban, mert kevés az ipari üzem. Azért megtoldják az éjszakai világítást, aminek a vendéglősök látják jó hasznát. Az éjjelzők kilenc óra előtt nem hajlandók kimenni a szabad levegőre.

Egymás mellett, meghitt közelségben áll imponálóan két templom, a református és a kálvinista. Ma még az dominálja a takaros, csónás város. De a főtéren, amely erősen emlékeztet Brassov katedrális, má' bontakozik az új görögkeleti katedrális.

Aurel Vlaicu, Juno Mota és Vlad Aurel városa. A zseniális és tragikus sorsu repülő itt végezte a Kun-kollégiumban középiskolait és mint diák itt kísérletezett, a város közelében egy dombon motornélküli gépével. Mota esperes már abban az időben erős agitációt fejtett ki — magyar uralom ellen. Azóta a zsidókat gyűlöli. Vlad Aurel nem marad zsidógyűlöletben a főpap mögött. Lapja, a „Solia Dreptății” erősen antiszemita.

A gyűlölködés tempóját és taktikáját a gyűlöltnek az ereje jelöli meg. Orastie esetében a zsidók erejéről szó sem lehet. Lélekszámban, gazdasági kapacitásában, intellektuális téren ijesztő módon mentek vissza.

Az 1921-es népszámlálás adatai 340 zsidót mutatnak föl. Ma 150-en vannak. Néhány jobbmodu nagyiparos és nagybirtokos teljesen tönkrement. A zsidó Vas Gyula gipszgyára már nincs, földalta az első háború utáni krízis. A Fried-család, amelynek tulajdonában volt Georgiu-fürdő és mellette a nagy birtok, vagyonát vesztetten elkerült innen. És egy teljesen a magyarságba asszimilált orvoson kívül nincs zsidó intellektuel a városban, amely híres volt orvosairól és ügyvédjéről. Dr. Löwenstein Lajos, a kitiño szemorvos és kiváló közéleti emberünk is innen került el.

1927 óta nincs rabbija a községnek. Azóta, de már azelőtt is, a zsidó munka a cionisták kezében van. Rubinstein Albert, Junger Samuné, a hájos Rubinstein Rózi intézik a cionista, a Wizo és az ifjusági munkát. Amely a gazdasági letörtség mellett aránylag egészen jól prosperál.

A zsidók gazdasági viszonyára legjellemzőbb, hogy ebben a városban a legtöbb hitközségi tag adója évi hatvan lej. A legmagasabb adó: 2600 lej.

Erdemes ezeket üldözni, szabad ezeket gyűlölni?

Simeria. A város azóta létezik, amióta megépítették 1866-ban az első ardeali vasutat. Az első zsidók, akik itt megjelentek, ha nem is személyilekben, de pénzükkel: a bécsi Rotschildok voltak, a vasutépítkezés finanszírozói.

Huszonkét zsidó család él a városban. Hitközségileg Devához tartoznak, de van met-szőjük, akinek a lakásán istentiszteletre gyűlekeznek péntek esténként, szombaton és olyankor, amikor „jehreit”-ja van valamelyiknek. Különösebb cionista-munka nincs, de azért harminc sékel fizetést számoltak a kicsi községben, ahol minden zsidó házban Keren Kajemet-persely figyelmeztet Cionra.

Jovialis, kellemes ember dr. Diósi Phóbus, aki elnöke a hitközségnek és intézője a cionista munkának.

— Honnan ez a zsidóknál szokatlan név: Phóbus?

A név eredete valóságos korrajz a múlt század végétől.

Dr. Diósi Phóbus apja, aki rabbi volt Deván, előbb mint titkár működött és meg akarta kapni az anyakönyvezetést kinevezést. Bánffy akkori magyar minisztereinek ezt Wesel Márton (ez volt a neve; egyébként testvérbátyja Wesel Albert főrabbinak, az országos ortodox iroda elnökének) névmagyarosításához kötötte. Így lett egy híres amerikai nagybátyjának neve után Diósi-Wesel Sámuel, aki most már nem elégedett meg az anyakönyvezetéstől állással, hanem rabbi-oklevelet szerzett és Deván rabbi lett. Leérettségizett, doktori diplomát kapott, mindezt, amikor már gyermekei voltak. Phóbus valame-lyik rokon után Feivelnek nevezték, de a rabbi akkor éppen a klasszikusokat tanulta és az anyakönyvbe a Phóbus nevet vezette be. (—)

# HATSZÁZ ZSIDÓ VARSÓBÓL PALESZTINÁBA „TÁNCOL”

A reménytelenség és végső kétségbeesés országából menekülnek a zsidók. A Palesztinába indulók bucsuztatása a varsói pályaudvaron

Hogy mit jelent Palesztina a lengyel zsidóknak, azt csak az tudja igazán, aki már látta őket Palesztinába utazni. Tulajdonképpen nem is utaznak, hanem: táncolnak. Végtáncolják az utat Palesztináig. Így csak Egyiptomból vonulhattak ki a zsidók, amikor Mirjam ütemére táncoltak át a szolgaságból a szabadságra.

Az utóbbi hetekben többször láttam ezeket a zsidókat Palesztinába „táncolni”. Elkísérem őket utjukon. Minden korosztály, minden társadalmi osztály és minden politikai irányzat képviselve volt az utazók tömegében. Voltak közöttük igen jómódúak és középszen gazdagok, kézművesek, munkások, látványos diákok és mindenféle zsidó, akinek csak lehetősége volt az utazásra. Es nemcsak különböző színezetű és pártállású cionisták utaztak, hanem mindenféle nemcionisták is, olyanok, akiknek már nem volt türelmük várni arra, hogy valami alapvető változás következzen be, továbbá vallásos Aguda-ifjak, akik még nemrég azt vallották, hogy galutban kell várniok türellemmel a Messiásra.

Es együttvéve: nem „utaznak”, hanem mentik magukat.

## Két előkelő utas

A hálókocsi második osztályában egy gazdag fakereskedő utazik. Tekintete és ruházata, két gyermekének külseje nyomban elárulja, hogy nagy vagyont visz magával. Beszélgetés közben elmondja, hogy régi cionista. De csak az utóbbi években fogta el a személyi nyugtalanság, a félelem és gond, úgy hogy mindent eladott — nagy házat és üzletét — mennie kellett.

A vonat lépésőjén egy nagy építévállalkozó áll, akinek alakja, arca és magatartása is egy lengyel gróf benyomását kelti. A kistermetű, ide-oda szaladgáló és csuszó tömegben úgy néz ki, mint valami idegen, aki tévedésből került ide. Csak lengyelül beszél. Egy szót sem ért héberül vagy jiddisül. Csodálkozó szemekkel — s talán sebezett szívvel is — nézeget körül-körül a hangos, hadonázó és futkosó népre és nem érti, hogyan sodródott ő is ebbe az álomba. Mégis utazik és velük éli ezt a különös álmot. Nem, mégsem utazik: menti magát.

## Akik „kapitalista” certifikáttal utaznak

Ösztönösen érzik ezek az emberek, hogy mentienők kell azt, ami menthető, hogy nem szabad elszalasztaniok az alkalmat, mert a munkára és életre való remény utolsó szikrája is kialszik, a jövőbe vetett remény halálán van.

Tízszereket fogott el a bizonytalanságnak

## Gazdagok, szegények, fiatalok és öregek „mentik” magukat

A hosszú, fekete vonatnak másik végén más melódia hallható, más tánc látható. Jám-bor zsidók kísérik az Aguda egyik vezetőjét. Az egyik fölke ablakában magastermetű, de ódivatosan öltözött, középkorban lévő férfi látható. A fekete ablakkeretben úgy ragyog az arca, nagy, sugárzó szemével, mintha rajta volna az egész „kedusa.”

Mintegy harminc kaftán uszik a levegőben, vad táncot járnak és rekedt hangon kiabálják: „Jöjjön a vég, jöjjön a megváltás, jöjjön a Messiás!”

A kör közepén egy öreg zsidó táncol, egyre gyorsabb ütemet diktál, egyre magasabba viszi a hangot: „Jöjjön a vég!”

A nézők körülöttük megkövülten, megder-

ez az érzete, a félelem és a tudat, hogy nincs remény már jobb napokra. A középosztályhoz tartoznak 5000—10.000 dollár között mozog a vagyonuk és készek mindent eladni, mindent összezecsmagolni, hogy elfussanak és megmentsék magukat és gyermekeiket.

Ebből a rétegéből rekrutálódnak a kivándorló nagyvárosi, alkik „kapitalista” certifikáttal utaznak. Sokan gyermekeikhez mennek, akik már Palesztinában élnek és joguk van szüleiket kihozni.

Aki elmézi ezt a képet, önkéntelenül is arra gondol, vajjon alkalmasok-e ezek az emberek egy új zsidó társadalom felépítésére. De csakhamar észreveszi, hogy a varsói pályaudvaron a bucsuzásnál, tolongó tömegben fiatalaberek is vannak, munkások és kézművesek, akik az elutazóknak nagy többségét alkotják.

## Fiatlamberek...

Fiatlamberek — s itt nemcsak chalucokra és somérokra gondolok. Mindenféle fiatallambert látható itt. Asszimilált és félasszimilált szülők gyermekei; zsidó kézművesek és munkások fiai. Legtöbbjük azonban a középosztály gyermekei. Emberek, akik már nincs mit veszíteniök, akiknek nincs már reményük s akik semmit sem hagynak hátra, amiért visszavágyának. Elkeseredett, kétségbeesett, a semmittevéstől, kilátástalan középiskolai és főiskolai tanulástól elkintott emberek, akik elfáradtak abban, hogy szü-leknek a nyakán éljenek (és már ennek a lehetőség is mindinkább megszűnik); embe- rek, akik elfáradtak a reménytelen munka-keresésben, az otthoni gyászos melankóliában s akiket agyonkintott atyjuknak ret-tenetes gondja és anyjuknak hisztérikus sí-rása. És most mégis ujjonganak, egészsé- gesek, sugárzóak, most boldogok és táncol- nak, mert fiatalok, mert újjászülettek, fel-éledtek és felébredtek, mert új élet kezdődik számukra.

Igen, ez az, ami legerősebben érződik ki a rendkívül vad ugrálásból és kiabálásból, ami voltaképpen istenes éneke és tánc emberek- nek, akik az újakezdés szerencséjéhez ju- tottak.

## „Anu olim arcá”

Néhány tucat ifju és leány hirtelen össze- fogózik és elkezdnek énekelni és táncolni; „Anu olim arca”, — örömmel és énekkel me- gyünk az országba!

A vonatban is felcsendül az ének. Külön- böző hangok kísérik a dalt. Néhány vagonból különböző alakok ugranak ki és ök is tán- colnak. A több ezer főnyi tömeg, mely a hat- száz utast kíséri, szintén énekelni és züm- mögni kezd. Egy nép dala ez, mely hazatér...

medten állnak, mint akik megrészegültek et- től a tiltakozástól, mely a lélek mélyéből sza- kad fel az ég ellen, mely oly sokáig késlel- teti a megváltást. Sokáig, sokáig tart a dal: „Jöjjön a vég...”

Valamivel odébb vidám, hangos, igazi chassidikus „Lechajim” hallható. A skene- witzi Rebbe utazik Erec Jiszraelbe. A chasz- sidok konyakot és poharakat hoztak maguk- kal az állomásra és isznak itt, a vasutfülke ablaka alatt, amelyből a rabbi sugárzó és mosolygó tekintete néz le rájuk. „Lechajim!” — kiáltják és tolatódnak, hogy elérjék a rabbi kezét és szerencsés utat kívánjanak neki. A rabbi csak rázza a kezeket és halkan mormol valamit — bizonyosan „áldást” hü- séges hűveire.

Véletlenül a rabbi fölkejében voltam akkor, amikor a hívők tolongtak és bucsut vettek tőle. Főleg ezeknek az embereknek az élet- kedve lepett meg. A legtöbbnek közülük sze- gények, rongyos a ruhája, egyeseknek ka- bátjuk sincs, jóllehet hűvös este volt. De, ha a rabbi Erec Jiszraelbe utazik, mit számít a szegénység, mit számít a nyomorúságos gond: isznak egy pohárral és elfelejtik min- den bajukat!

## Zsidó munkásemberek

Az egyik fölkeben egy ötven év körüli vi- nál zsidó ül. Kézműves. Fiához megy, aki szabó. De nem akarja eltartatni magát. Ha

alkármilyen munkát kap, dolgozni, csak dol- gozni akar és — aztán feleségét is kihozni. De Vilnában megoszúlhat az eraber és még mindig nem talál munkát. Itt van egy másik zsidó munkásember is. Asztalos, Wlozlawek- ből. Három fia van, akik szintén mind aszta- losok. Palesztinában vannak. Mind a három jól keres és régen írják már, hogy adja el a műhelyét és menjen áthozzájuk. Ő azon- ban zsidó, aki nem siet, különösen addig, amíg saját műhelye és kis háza is van, amelyben 27 éve lakik és dolgozik. De ez az esztendő! Ez őt is febrázta. Hát irt a fiainak, hogy intezzenek el minden formalitást — ő utazik. Ennek az egyszerű munkásembernek valóban mehezére esett megválni Wlozlawek- től. Nagyon sóhajt és nyögdecselve mondja: „Ha ott legalább jó volna már...”

## A palesztinai rokonok

A vonat 600 utasa közül majdnem min- denkinek van rokona Palesztinában, aki pénzt küldött, akik eleget keresnek ahhoz, hogy még néhány embert eltartassanak. Palesztinában is sok embernek beszéltem er- ről és ilyenkor az volt a benyomásom, hogy ma már csaknem minden zsidónak van ro- kona Palesztinában és ez a tény ma egyik legfotósabb tényezője a Palesztinába való vándorlásnak.

Mennek a gazdagabbak és az egészsé- sebbek. Mentik magukat az erősebbek, a gazdaságilag és pénzügyileg módosak. Pa- lesztina elviszi a vagyonokat, sok intelligen- ciát, sok fiataloságot, sok idealistát, egyszóval a nép javát veszi el a galuttól.

Nemskóra indul a vonat. Az emberek ölelkeznek, sokan könnyekkel bucsuznak, és a legtöbbben könnyes és örvendezve. A vonat- lépcsők még feketébbek és emberekkel zu- foftabbak. A kísérők összezúfolódtak. Közé- lebb nyomultak a vonathoz, mintha csak utravalóul akarnak adni az elutazóknak vá- gyuknak minden lázát és szívöknök minden remegését.

A vonat megmozdul. Egy öreg zsidó kiáltja: „Vajha találkoznánk ott mindannyian!” „Mindannyian találkozunk ott!” — vissz- hangozza száz és száz torok.

(J. r.)

Shakespeare élete, kora, művei. 30 éven át foglalkozott Sebestyén Károly a kitiño magyar esztétikus és dramaturg „Shake- speare élete, kora, műve” c. művét megjelent művével. Shakespeare életének és korának rendkívül szines és érdekes leírása a halha- tatlan angol költő minden munkájának ki- merítő tartalmi ismertetésével valóban párat- lan mű a maga nemében. Shakespeare-nek minden idők legnagyobb írójának és egyéni- ségének rendkívül érdekes és regényes élet- leírásán kívül, amely amellett pontos és adat- szerű is, mesteri kézzel és színezéssel ismer- teti a kort, az akkori embereket és életet. Sebestyén Károly „Shakespeare élete, kora és művei” c. könyve Rózsavölgyi kiadásban, re- mek kiállításban 310 lap, 139 lejt minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj.

**Olcsó karácsonyi árak!**

SEZLONG-TAKAROK  
AGYGARNITURAK  
SZÖNYEGEK és  
BUTORSZÖVETEKBEK

**Magazinul Tapitex S. A.**

Regele Ferdinand 9. Telefon: 14-52.  
3 drb. Ágymatrác Lel 298.

**Karácsonyi ünnepekre zongoráját kitünően felhangolja**

**TRISKA-cég**


a Román Zeneakadémia, a Magyar Zenekonzervatóriumstb. intézetek han- golója, javítója.

CLUJ, STR. SAGUNA 14. TEL. 419.  
Zongorákban és pianóknban nagy választék!

Szakszörtü javítás, politurozás, szállítás!

CSÜTÖRTÖK, 1936. D

**Fájnak a lá**



**Sloan's Liniment**

Előhasznítja a dagad enyhíti a

Ez a testrészeket Sloan's-szal megkönnyebbülést érez. Szá- jában csodálkozik, milyen jó- bban érezheti magát. Minden drogériában és gy- házó. Nagy üveg ára 60.

**Sloan's Liniment**

megszünteti a fá

**HIR**

— Elutazott Párizsból mi delegáció. Bucu-esti adósságok szelvények- köző tárgyalásokat fel- lenti a Capitala. A rom- Párizsból, mivel a román részben tettek eleget. U- tokában a román kiüld- megy.

— A kisiparosok ügy- pénzügyminiszteriumban. tik: A pénzügyminiszteri- tott a kisiparosnittel he- bizottság. A szövetezett- niszterek kifejtették né- A hozandó reformok cél- leg az ardealiakat segít- e.

— Vasárnapi újságok. E- beiktatta az uralkodó. E- A királyi palotában ma- sos formások közepe- mátnus püspököt, akit L- mutatott be. Jelen volt- mandi kultuszminiszter- vid istentiszteletet celeb- esküt az uralkodó kezé- hány szó kíséretében á- nosnak a püspöki jogar-

— A vér felrészítése- középkori férfiaknak és- néhány napon át korán- mézletes „Ferenc Józse- Az orvosok ajánlják.

— Vasárnap érkezik E- Bónn. Bucurestiből jelen- vort indial miniszter v- érkezik, ahol érintkezés- és politikai világ első- angol baráti viszony k-

**BUDAPESTI TA- karácsonyi ünnepe- DECEMBER 23-ÁN és- számozott ülőhelyek- JANUÁR 3-ÁN reg- SZAUTAZÁS vizum- Jelentkezés decem- TROPA” képvisel- AGENTURA CLUJ- 3. TELEFON: 2-2**

— Eltörölték Jugosz- zótt a vizumilletékeke- A román és jugoszláv- zékiváltás eredmények- fogva a két ország p- román, illetve jugoszlá-

— A hegyvidéken b- gnek. Bucurestiből jelen- részben beállott a k- folyamán bőségesen- Basarabia északi rész- vinában is. A higany- hegyvidéken —12 fok- Hotin megyékben fat- tak. — Holnapi időp- többnyire felhős ég, de- hozatlan hőmérséklet,

ÓL  
L

esztnába

ap, dolgozni, csak dol-  
án feleségét is kihozni,  
úhet az ember és még  
kát. Itt van egy másik  
s. Asztalos, Wlozlawek,  
akik szintén mind aszta-  
vannak. Mind a három  
ják már, hogy adja ei  
n áthozzák. O azon-  
siet, különösen addig,  
e és kis háza is van,  
k és dolgozik. De ez az  
rázta. Hát irt a fiainak,  
minden formalitást — ő  
yszerű munkásembernek  
t megválni Wlozlawek-  
nyögdecseve mondja:  
volna már..."

mai rokonok

közül majdnem min-  
na Palesztinában, aki  
leget keresnek ahhoz,  
embert eltarthassanak.  
embernek beszéltem er-  
t a benyomáson, hogy  
den zsidónak van ro-  
ez az a tény ma egyik  
e a Palesztinába való

obak és az egészsége-  
gukat az erősebbek, a  
gyileg módosak. Pa-  
nyonokat, sok intelligen-  
ok ideálitást, egyszerű  
galuttló.

onát. Az emberek  
nyekkel bucsuznak, de  
s örvendezve. A vonat-  
k és emberekkel zsu-  
összeszűföldtök. Közé-  
hathoz, mintha csak  
áni az elutazóknak vá-  
t és szívóknak minden

Egy öreg zsidó kiáltja:  
ott mindannyian!"  
ozzunk ott!" — vissz-  
z torok.

(J. r.)

sora, művei. 30 éven  
tyén Károly a kittinó  
s dramaturg „Shakes-  
re” c. most megjelent  
életének és korának  
dekes leírása a halha-  
nden munkájának ki-  
tésével valóban párat-  
ében. Shakespeare-nek  
bb írójának és egyéni-  
ekes és regényes élet-  
mellett pontos és adat-  
el és színezéssel ismer-  
embereket és életet.  
kespeare élete, kora és  
savölgyi kiadásban, re-  
lap, 139 lej minden  
egy Lepagenál, Cluj.

csó  
sonyi  
ak!

OK  
FRAK  
EK és  
RSZÖVETEKEN

zinul  
X S. A.  
9. Telefon: 14-52.  
trác Lei 298.

Fájnak a lábizmai?



elohasztja a daganatokat,  
enyhíti a fájdalmakat

este, lefekvés előtt kenje be enyhén a fájó  
testrészeket Sloan's-szal — és azonnal nagy  
megkönnyebbülést érez. Saját maga fog a leg-  
jobbban csodálkozni, milyen hamar múltak el a  
fájdalmak. Tegyen még ma este egy kísérletet.  
Minden drogériában és gyógyszerárban kap-  
ható. Nagy üveg ára 60, kis üveg ára 35 lei.

Sloan's Liniment  
megszünteti a fájdalmakat!

HIREK

— Elutazott Párizsból a román kereskedelmi delegáció. Bucurestiből jelentik: A küladósságok szelvényeinek leszállására vonatkozó tárgyalásokat felfüggesztették, — jelent a Capitala. A román delegáció elutazott Párizsból, mivel a román kéréseknek csak részben tettek eleget. Újabb utasítások birközben a román küldöttség ismét Párizsba megy.

— A kisiparosok ügyéről tanácskoztak a pénzügyminisztériumban. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztériumban ma ülést tartott a kisiparosnittel helyreállítására alakult bizottság. A szövetségi és munkaiügyi miniszterek kifejezték nézetüket a kérdésben. A hozandó reformok célja a kisiparosokat, főleg az ardealiakat segíteni.

— Vásárhelyi óános református püspököt beiktatta az uralkodó. Bucurestiből jelentik: A királyi palotában ma iktatták be a szokásos formások közepette Vásárhelyi református püspököt, akit Laar Ferenc képviselő mutatott be. Jelen volt a beiktatásnál Tamandi kultuszminiszter is. Az új püspök rövid istentiszteletet celebrált, majd letette az esküt az uralkodó kezébe. A király erre néhány szó kíséretében átadta Vásárhelyi Jánosnak a püspöki jogart.

— A vér felfrissítése céljából — kiváltképp középkorú férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár termézetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az orvosok ajánlják.

— Vasárnap érkezik Bucurestibe Wedgwood Benn. Bucurestiből jelentik: Wedgwood Benn, volt indiai miniszter vasárnap Bucurestibe érkezik, ahol érintkezést keres a kulturális és politikai világ előkelőségeivel a román-angol baráti viszony kimélyítése érdekében.

BUDAPESTI TARSASUTAZÁS a karácsonyi ünnepekre. Indulás DECEMBER 23-ÁN este gyorsvonattal, szomszót ülőhelyekkel. Visszaérkezés JANUÁR 3-ÁN reggel. ODA és VIZSZAUTAZÁS vízummal LEI 1.540. — Jelentkezés december 15-ig. „CENTROPA” képviselet: „AGIMEX” AGENTURA CLUJ, PIATA UNIRII 3. TELEFON: 2-29.

— Eltörölték Jugoszlávia és Románia között a vízumilletékeket. Belgrádból jelentik: A román és jugoszláv kormányok közti jegyzékváltás eredményeképp 1937 január 1-től fogva a két ország polgárait mentesítik a román, illetve jugoszláv vízumilleték alól.

— A heggyvidéken beállottak a nagy hidegek. Bucurestiből jelentik: Az ország északi részeiben beállott a kemény tél. Az éjszaka folyamán bőségesen havazott Moldova és Basarabia északi részeiben, valamint Bucovinában is. A higany hirtelen leeszt és a heggyvidéken —12 fokot mértek. Botosani és Hotin megyékben farkascordák mutatkoztak. — Holnapi időprognózis: Változó, többnyire felhős ég, déli és délkeleti szél, változatlan hőmérséklet, nedves idő, köd.

— Irország főbírját választották meg Rav Kuk utódjává. Jeruzsálemből jelentik: December 1-én választották meg Jeruzsálemben Palesztina askenázi főbírját, a tavaly elhunyt I. H. Kuk utódját. Az új főbírbit a Vaad Leumi által delegált 70 tagú tanács választotta meg. A gyűlekezet az összes rabbiakkal, akik hagyományos viseletben jelentek meg, rendkívül érdekes képet nyújtott. A választó gyűlésen M. M. Ussischkin elnököt, míg a Vaad Leumi nevében Rav Ostrovski nyitotta meg a tanácskozást. Kegyeletes szavakban adózott Kuk főbírbi emlékének és rámutatott az új főbírbit váró feladatokra. Két jelöltet állítottak egymással szembe: dr. Isaac Herzog irországi főbírbit és Rav Charlapot, aki Jeruzsálemben működik hosszú idő óta és Rav Kuk egyik közeli munkatársa volt. A választógyűlekezet tagjai közül 37-en dr. Herzogra, 31-en Rav Charlapra adták szavazatukat és így az irországi főbírbi került Rav Kuk örökébe. A választó gyűlekezet egyidejűleg újabb Rav Jakob Meir választotta meg a szefárd hitközség országos főbírjává. Dr. Herzog főbírbi 1888-ban, a lengyelországi Lomsaban született és 1899-ben Londonba került. 1910-ben avatták rabbiá és két évvel később a keleti nyelvek doktora lett a londoni egyetemen. 1916-ban Belfast rabbija lett, majd innen Dublinba, Irország fővárosába hívták, ahol 1919 óta működik.

— A világitó persely. Amerikából indult ki a törekvés, a háztartást minden felesleges munkától mentesíteni. Számos hasznos háztartási szerszám került az utóbbi évek folyamán forgalomba. Ezek közül talán egyiknek gyártása sem igényel olyan gondos lelkismeretes munkát és kidolgozást, mint az izzólámpa. A gazdaságos és fényerős Tungstram D. duplaspirállámpa minden elképzelhető anyagvizsgálaton keresztül esik, mielőtt a gyárat elhagyja. Minden egyes fémzárlat és a lámpatest minden részének lelkismeretes vizsgálata adja meg a Tungstram D. duplaspirállámpa nagyfokú megbízhatóságát s így ment át a köztudatba, hogy a Tungstram lámpa használata jó fényt ad és áramköltséget takarít meg.

Siruhák

hölgyek részére a leg-  
újabb divat szerint  
speciális kivitelben:

Mózes Andor  
CLUJ, Str. Memorandului 2. szám.

— Új jugoszláv-francia kereskedelmi szerződést írtak alá. Belgrádból jelentik: Tegnep új francia-jugoszláv kereskedelmi szerződést írtak alá, amelyben Franciaország kötelezi magát arra, hogy több búzát és tengerit vásárol Jugoszláviában.

— Eljegyzés. Schwartz Sári Panticeu és Lax Misi Resita jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Házasság. Adorján Eva (Oradea) és Princz Miklós (Cluj) december 3-án Oradeán házasságot kötöttek.

— Még nem találták meg a Croix du Sud eltűnt francia repülőgépet. Párizsból jelentik: A Croix du Sud francia repülőgépet, amely Mermoz pilóta irányítása mellett kelt utra, még nem találták meg.

— A Zsidó Növeglet f. hó 13-án, vasárnap délután 5 órakor tartja rendes tea-délutánját a Pallas termeiben.

Thomas Mann: József Egyiptomban. A Nobel-díjas nagy német író új regényét az egész művelt világ nagy érdeklődéssel várta. Ez az új mű folytatása a nagy József-sorozatnak, azonban önmagában is teljes egész. Egy roppant kaland, egy sokezer éves tragikomédia regénye: József és Potifárné kalandjának megdöbbentően elmélyített és egyben mitológikus magasságokba emelt története. Ahogy az eladott rabszolgából a gyengéd és hatalmas Potifár udvarmestere lesz, ahogy évek során át egyre lángolóbbá érik iránta ura szerelemmimimero feleségének szenvedélye és ahogy a tiszta ifju elbukik a szenvedély forratagában: olyan örök jelentésű történet, amelyet érdemes volt kiemelni a biblia szűkszavuságából, s vaázos és mély modern és örök regényvé tágítani. A hatszázoldalas hatalmas kötet, amely Sárközi György fordításában az Athenaeumnál most jelent meg, önmagában is egységes és önálló remekmű, egyben befejezője a Thomas Mann trilogiának (Jakob köteve 158 lej, József köteve 158 lej). József Egyiptomban fűzve 211 lej, vászonkötésben külföldi portóval, taxával együtt 268 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságainak teljes jegyzékét.

— Négyezer ember vált hajléktalanná eddig a törökországi árvíz következtében. Isztanbulból jelentik: Az adanaí árvíz által elmosott házak száma eléri az 1500-at. Egyedül Adana városban 120 halottja van a katasztrófának, több mint 4000 ember vált hajléktalanná.

— Ipari kiképzésben részesítik az indiai katonákat. Londonból jelentik: Az Evening Standard jelentése szerint az Indiában szolgáló teljesítő katonák szolgálati idejét a jelenlegi hat évről leszállítják. Együttal külön iskolákat létesítenek a katonák számára, amelyek ipari kiképzésben részesítik majd tanulóikat, hogy a katonai szolgálati idő letele után elhelyezkedhessenek az iparban.

— Nemzetvédelmi ipari népbiztoságot állítottak fel Szovjet-Oroszországban. Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség jelentése szerint az orosz kormány szövetségi népbiztoságot létesített a nemzetvédelmi ipar számára és annak élére Ruhmovici Mózeszt nevezte ki.

— Újabb gyármegszállítás Franciaországban. Párizsból jelentik: Chantenap et Say petróleumfinomító üzemét tegnap ezer munkás szállta meg, akiknek nézeteltérése támadt munkaadóikkal a kollektív bérszerződés ügyében.

— Kommunista letartóztatások Danzigban. Danzigból jelentik: Az itteni rendőrség letartóztatott 60 egyént, akiket kommunista tevékenységgel vádolnak.

A nők után

a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testzsigot okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószerve mindenemű saját szag iránt eltoppultak, keptelemek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki fel meri hívni figyelmét erre a kínos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kémérve nem kapható.

— Ügyvédeknek nélkülözhetetlen az „Index Legilor” néven megjelent törvénycím-tár új kiadása, amely az 1918 évtől mindmáig megjelent törvények és rendeletek szabatos, részletes és áttekinthető felsorolását tartalmazza, szakminisztériumokra felosztva és betűsoros tárgymutatóval ellátva. Ára, utóvételtől is 120 lej. Megrendelhető szerzőnél: dr. Rösler Viktor, Cluj, tr. Vasile Goldis 20 c.

— A cluji zsidó iparosok aggmehháza javára f. hó 13-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a „Regál” kávéház tulajdonosai nagy műsorral egybekötött tea-délután rendez. Kérteik Cluj város zsidó társadalmára, hogy ott minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonoknak, barátoknak és jó ismerősöknek, kik megboldogult feleségem, illetve édesanyámnak elhunytá alkalmával mértetlen fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet. A gyászoló Mózes család.



— Szigoruan magánjellegű Voronoff bucaresti látogatása. Bucurestiből jelentik: Voronoff bucaresti látogatása szigoruan magánjellegű — jelenti a Capitala. Voronoffné ugyanis romániai eredetű és családját jött meglátogatni. A professzor nem rendel itt tartózkodása alatt.

— Ellenzéki politikuskokkal tárgyalat a külügyminiszter. Bucurestiből jelentik: Antonescu külügyminiszter érintkezésbe lépett ellenzéki körökkel, hogy megismerje azoknak álláspontját. Megbeszélései alapján a külügyminiszter összehívta a parlament külügyi bizottságát, amelyen azután expozét tart.

— Hodzsa Milán referátuma a szenátus költségvetési bizottsága előtt a középEurópai államok gazdasági együttműködéséről. Prágából jelentik: Hodzsa miniszterelnök a szenátus költségvetési bizottsága előtt referátumot tartott, amelynek során megállapította, hogy a középEurópai államok gazdasági együttműködése meghaladta a kisanant keretében való előkészítés kereteit, habár az utóbbi időben bizonyos politikai tények megzavarták azt. A kedvező eredményeket megerősítették Károly király prágai látogatása alkalmával kimutatott szívélyes manifesztációk és a kisanant parlamenti uniójának bucaresti megalakulása.

KOPROL

az egész világon ismert  
csokoládépasztilla a leg-  
kíméletesebb ellenszere a  
ROSSZ EMÉSZTÉS-  
NEK, a MIGRÉNNEK,  
SZÉKREKÉDESNÉK,  
EMÉSZTŐ SZERVEK  
FUNKCIÓJÁNAK.



A cluji neolog zsidó templom  
ötven éves jubileuma

Folyó hó 13-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor ünnepli meg a cluji izr. hitközség templomának félévszázados jubileumát.

A templomot, amely gót stílusban épült, az 1927 december 7-én történt szomorú események következtében 1928—29. években belsőleg újjáépítették, modern formát öltött. A templom építését az 1886—87-es években Hegner Izidor mérnök és műépítész tervei szerint, Horváth Testvérek és Reményik Károly építész cég végezték. A templomépítő bizottság tagjai Farkasházi Fischer Vilmos elnök vezetése mellett a következők voltak: Hunwald Lipót, Kaufmann Samu mérnök, Stern Bertalan, Altenberg Lázár, Horovitz Sámuel, Weiss Mór, Kaufmann Samu kereskedő és dr. Wiesz Miksa ügyvéd.

Ők vállalkoztak arra, hogy ya templom felépítéséhez szükséges összeget előteremt-  
sék. Fáradozásuk sikerrel járt.

A városban és az országban beindított gyűjtés meghozta a várt eredményt. A hiányzó összeget kölesön utján fedezték és így épült fel a cluji kongresszusi hitközségi temploma, amelynek alapkövét 1886 október 24-én rakták le ünnepélyes keretek között, míg felavatása 1887 szeptember 4-én történt meg.

A hitközség jelenlegi vezetősége méltó keretek között adózik a templomjubileum alkalmából azok emlékének, akik fáradságtalanul dolgoztak a templom felépítéséért.

Folyó hó 8-án, kedden délelőtt fekeresték a hitközség régi temetőjében pihenő, volt hitközségi vezetők sírjait. Dr. Eisler Mátyás főbírbitól dr. Weinberger Mózes főbírbi emlékezett meg, míg a hitközség többi vezető tagjairól Grosz Frigyes mondott emlékeszédet. Ugyanaznap délután a templomban emlékinnepelely volt. Rabetz Benjamin főkántor éneke után dr. Weinberger Mózes főbírbi tartott emlékeszédet, amelyben megemlékezett a hitközség volt rabbijairól, szellemi vezetőjéről, kiemelve dr. Eisler Mátyás főbírbi egyéniségét, aki a hitközség 55 éves multjából 40 éven át volt a gyülekezet irányítója és tanítója. Majd a chanuka-gyertya meggyújtásával befejeződött az istentisztelet.

A december 13-án lesz a jubileumi ünnepség, melynek programja két részből fog állani. Délelőtt fél 11 órakor a templomban ünnepi istentisztelet lesz, amelynek keretében dr. Weinberger Mózes főbírbi méltatni fogja a templom jubileumának jelentőségét, majd utána közvetlenül diszközgyűlés lesz, ahol dr. Fischer József, a hitközség elnöke fogja az ünnepi beszédét mondani. Grosz Frigyes, a hitközség egyik legrégebb vezetőségi tagja fog megemlékezni a hitközség multjáról, míg dr. Balász Endre hitközségi alelnök és Sáros Jenő hitk. előjáró a hitközség jövőbeni feladatait fogja vázolni e jubileummal kapcsolatban.

— Lisszabonban beomlott egy iskola tetőzeté. Lisszabonból jelentik: Egy iskola tetőzete beomlott. A nagyteremben éppen egy katolikus egyesület tagjai ülészetek. Negyven ember meghalt, több mint száz megsebesült.

30 százalékos meg-  
takarítást eszközöl.

ha női és leányka, valamint szövet-  
szükségeit az ujjonnan megnyit  
„FEMINA”  
áruházban szerzi be. CLUJ, Str.  
Memorandului 1.

# UJ KELET Legújabb hírek

## Egy hónapja állanak már a felkelők Madrid kapui előtt

Eddig minden rohama megtört a felkelőknek a védők ellenállásán. Ujabb offenzívára készülődnek a felkelők. Az összes frontokon visszaverték a felkelők támadásait

### Hatvanezer olasz katonával akarja Franco tábornok meghódítani Katalóniát?

A Havas madridi jelentése szerint már több, mint 1 hónapja, hogy a zendülők Madrid kapui előtt állanak, de minden rohamuk megtört az erődítmények övezetén és a védők bátorságán. Egyébként ma éjjel a kormány tűzsergéje folytatta tevékenységét és gyilkos bombázást zúdított az ellenségre, amely az egyetemi városban eszközölt csapatösszevonásokat. A kormány repülői állandóan a főváros felett cirkálnak, hogy megakadályozzák az ellenséges repülőkről való bombázást. Néhány felderítő repülőgép egyidejűleg az ellenséges vonalakat fényképezi. A felkelők jelenleg Illescas és Naval Carnero körzetében vonják össze csapataikat, hogy az egyetemi vár, Carabanchel és a Toledo-híd irányában induljanak rohamra. A köztársaságiak viszont óvintézkedéseket tesznek, a milícia pihen és megerősíti állásait.

Habár tegnap jelezték, hogy a felkelők haderők hatalmas offenzívát indítanak, mégis az egész madridi fronton csend volt. Tizenöt kormányrepülőből álló raj bombázta az ellenség csapatait. Délután a kormány tűzsergéje is munkába lépett.

Bilbaói jelentés szerint tegnap az ottani frontszakaszon élénk légi harcok voltak. A bilbaói fronton a felkelők több vadászrepülőt küldtek 9 kormánygép ellen, amelyek a villareali felkelő hadállásokat bombázták. A harcban egy régi típusú kormánygép leléte. A délután folyamán hét kormánygép jelent meg ismét Villareal felett, mire azonnal a levegőbe emelkedett hét vadászrepülőgép is. Az ütközetben három felkelő-repülő leléte, amelyek egyike a városra esett. A felkelő csapatok Alava körzetében megtámadták a kormány állásait, Sobrennyanál, amit egy nappal előbb vesztek el. A zendülőket visszaverték. Egy felkelő különítmény meglepetés és megfutamatottak a kormányerők az Uzuaiano magaslatok közelében. Nagyobb mennyiségű hadianyag került itt a kormánycsapatok kezébe. Az egész fronton nagy a hideg, a hegyeket hó fedi.

Madridi jelentés szerint kilenc kormányrepülő 90 bombát dobott a felkelők villareali erődítményeire. Délután egy kormányrepülőraj Victoria falu felett repülve, leléte hét felkelő repülő.

A felkelők lelétek a francia nagykövetség szolgálatában álló repülőgépet

Madridi jelentés szerint az ottani francia nagykövetség szolgálatában lévő repülőgépet, amely a Madrid-Toulouse vonalon közlekedett, Pastrana mellett, Guadalajara tartományban lelétek. A gépben ült a Havas egyik tudósítója, aki lábát törte.

A Havas jelentése szerint a tegnap Spanyolországban leléte francia repülőgépet felkelő-repülő találta el. Mint ismert, a felkelők nemrégiben közölték, hogy lelének minden idegen repülő, amelyet a felkelők által elfoglalt területek felett találnak.

Valenciában tegnap minisztertanácsot tartottak, amelynek végeztével a földművelésügyi miniszter kijelentette az újságíróknak, hogy biztonsági bizottságot alakítottak a kormány keblében, amely hivatalosan tanulmányozni a közrenddel kapcsolatos kérdéseket.

Olaszországban nagy előkészületek tesznek Franco tábornok megsejtesére?

A l'Oeuvre valószínűtlenül hangzó jelentése szerint Olaszországban bámulatosan széleskörű előkészületek folynak Franco tábor-

nok segítése céljából. A tábornok állítólag január 2-án készül döntést mérni Katalóniára és ez alkalommal akarnak 60.000 embert a tábornok rendelkezésére bocsátani. A lap szerint a Duce magához hívatta a fasiszta milícia hat tábornokát, akiket utasított, vegyék át a Spanyolországba küldendő olasz fasiszták vezetését. A l'Oeuvre tudni véli, hogy az olasz csapatok Spezzában szállnak hajóra és Mallorcaban szállnak partra, ahol azután bevárják, amíg Katalóniába viszik őket.

Berlini jelentés szerint a londoni benem-avatkozási bizottság által tervezett lépés, amely a Spanyolországba távozni készülő önkéntes jelentkezők elutazásának megakadályozására vonatkozna, német politikai kö-

rökben azt a kifogást keltette, hogy a kapott értesítések amugyis inkább a nemzeti kormány, mint a valenciai kormány hátrányára voltak.

A teerriffai rádió jelentése szerint a fronton nyugalom van, amit annak jelölnek, hogy rövidesen újabb offenzíva indul a madridi harcfronton. Pozuelo körzetében fontos csapatösszevonásokat eszközöltek. Négy kormányrepülő löte le tegnap. Llano tábornok a sevillei rádió mikrofonja előtt közölte, hogy a madridi marxista kormány megbízottai megsértették a finn követség helyiségét azon ürügy alatt, hogy oda fasiszta katonák menekültek. A tábornok megerősítette a hírt, hogy tegnap fontosabb haditevékenység nem alakult ki.

A 30 év előtti borzalmas földrengés rekonstruálása

## A bűnök városa

(San Francisco pusztulása)

CLARK GABLE és JEANETTE MACDONALD monumentális filmje ma, csütörtöktől a

ROYAL slágermozgóban

## Borzalmas repülőszerencsétlenség Angliában

Az Amszterdamba indult angol repülőgép lezuhánása közben három házat gyújtott ki, tizenkét utasa szénén égett. Sűrű köd okozta a szerencsétlenséget

London, december 9. Angliában tegnap borzalmas repülőszerencsétlenség történt: Purleynél lezuhant egy utasszállító repülőgép, amely Amszterdamba indult. A zuhanás pillanatában a gép három házat érintett, amelyek kigyulladtak. A tűz rohamosan áterjedt több más épületre is, de hála a tűzoltók gyors beavatkozásának,

sikerült lokalizálni. A gép égő roncsai közül öt embert életben kimentettek, de egyikük seibe később belehalt. A többi 12 utas szénénégett. Közülük volt La Cierve, ismert spanyol autógirószkóp-konstruktor. Gelius finn, Baron von Hohenberg, Schuback német alattvalók, stb. A szerencsétlenséget a sűrű köd okozta.

## Megerősítették a gyilkos diák és büntársainak letartóztatási végzését

Négyszázezer lejt rabolt el szüleitől Constantinescu. Senki sem vállalta a gyilkos diák védelmét

Bucuresti, december 9. Az ilfvi törvény-szék előtt ma délután került sor Vasile Constantinescu, Coca Balanescu és Solomon Adel letartóztatási végzéseinek megerősítésére. A szülőgyilkos Constantinescu rövidre nyírt hajjal, bilincsbé verve jelent meg a bíróság előtt. Elmondta, hogy huszonnégy éves, katonai szolgálatot nem teljesített. „Speciális körülmények között gyilkolta meg szüleit. Apja hihetetlenül, elviselhetetlenül ideges volt. Naponta fenyegette meg veréssel és öngyilkossággal. Anyja is szenvedett emiatt. Az öreg Constantinescu hivatalában is így viselkedett.

Elnök: Miért vette el a szülei pénzét? Constantinescu: Ez a büntény logikus következménye volt. Eppen azért vittem el a pénzt barátomhoz, Coca Balanescuhoz, mert tettem indító oka nem a rablás volt. Ezután elmondja a gyilkos, hogy tettét nem előre megfontoltan követte el. Anyját azért ölte meg, mert véletlenül éppen akkor lépett be a szobába, midőn apjával végzett.

Nem gondolkodott, vöröset látott szeméi előtt. Szüleitől havonta háromezer lej zsebpénzt kapott. Solomon Adelt aprílisban ismer- te meg. Már régebben tervezték a cernauti utat. Adel nem tudott semmit a büntényről. Együttessen meglátogatták a lány szüleit Hotinban, majd visszatértek Cernautiba.

A gyilkos barátja: Coca Balanescu kihallgatása következett ezután. Elmondja, hogy október végén Constantinescu kijelentette előtte, hogy szülei öngyilkosságot követtek el. Minthogy azonban attól tart, hogy őt fogják a gyilkosság elkövetésével megvádolni, el akarja égetni holttesteiket.

Néhány nappal később Constantinescu 400 ezer lejt adott át neki, egynegyedmiliót bankjegyekben és 150 ezer lejt aranypénzben. Ekkor vetett ő számat azal, hogy a dolog nem tiszta.

A két fiatalember kihallgatása alatt Solomon Adel folyton sirt. Ugyancsak sirva vallja, hogy huszonnégy éves és tisztviselő volt egy konfekciós üzletben. Nem tudott semmit a büntényről. Háromszor volt együtt mulatni a két vádlottal. Egyizben a szülei

háznál kereste Vasilet, ez azonban nem engedte meg neki, hogy a házba belépjen.

Chiriat ügyész kéri a letartóztatási végzések megerősítését és rámutat arra, hogy milyen kicsapongó életet folytatott a gyilkos.

Elnök: Ki a védője Constantinescu vádlott- nak?

— En magam — válaszolja a gyilkos, aki védőbeszédében tiltakozik az ügyész azon állítása ellen, mintha kicsapongó életet folytatt volna.

— Ha előre megfontolt szándékkal követtem volna el a bűntényt, biztosítom önöket, bíró urak, hogy nem követtem volna el any- nyi brutálitással és kegyetlenséggel.

Georgescu ügyvéd a Balanescu, Vladescu ügyvéd pedig Adel Solomon letartóztatási végzéseinek megsemmisítését kéri. A bíróság 25 perces tanácskozás után mindhárom vád- lott letartóztatási végzését megerősítette.

## December 14-ikén lejár a cluji időközi bizottság megbízatása

CLUJ, december 9. Amint a városházán értesülünk december 14-én lejár az idő- közbi bizottság négy hónapra szóló mandá- tum. A belügyminiszter eddig minden al- kalommal intézkedett a mandátum meg- hosszabbításáról. Hogy most milyen ren- delkezést foganatosít, azt egyelőre nem le- het pontosan tudni. Amnyi bizonyos, hogy újabb elhalasztások a községi választások- kat, választott tanács tehát nem fogja felváltani a jelenlegi rezsimet. Szó lehet arról, hogy a belügyminiszter kicseréli a mai időközi bizottságot, vagy csak egyes tagokat vált le. Ez azonban nem bizonyos. Minden valószínűség mellett szól, hogy marad továbbra is a jelenlegi időközi bi- zottság.

## A király beszéde Vásárhelyi János református püspökhöz

BUCURESTI, december 9. Mint lapunk más helyén közöljük, az uralkodó szerdán vette ki az esküt dr. Vásárhelyi János re- formátus püspöktől. A királyi kihallgatá- son Vásárhelyi János beszédében üdvözöl- te az uralkodót, amelyre öfelsege néhány szóval válaszolt. A király megköszönte a református egyházzal közölt adatokat és üdvözölte az új püspököt, hangsúlyozva, hogy értesülései szerint a püspök tudja kötelességét és ismeri felelősségét a trón- nál és a házával szemben. A király Isten áldását kérte a püspök tevékenységére és úgy a püspököt, mint a református egyhá- zat a királyi jóindulatról biztosította.

## Meghalt Gaetan, a kalapácsos gyilkos

Párizs, december 9. Az újságolvasóknak még emlékeztében él az a gyilkosság, ame- lyet Gaetan követett el Bucuresztben. Gaetan az előkelő társaság egyik hölgyét kalap- áccsal sújtotta fejbe. Gaetan börtönbe ké- rült, ahol megbetegedett. Kiszabadulása után Párizsba ment, ahol gyógykezelte magát. Mint most párizsi értesítés közli, az utóbbi évek egyik legnagyobb társadalmi botrá- nyának hőse szerdán meghalt.

## Ossieltzky felesége nem vehet részt a férjének odaítélt Nobel-díj átvételénél

Ostó, december 9. (Rador). A Nobel-díj ki- osztásával foglalkozó bizottság ma táviratot kapott Karl von Ossietzky feleségétől, amely- ben közli, hogy nem vehet részt a férjének odaítélt díj átvételénél, amire holnap került volna sor.

FRATEBNITAS R. T. CIUJ NYOMASA

CENZURAT



Le Ed

Csütörtök okirato, mondott hangoltsá

## A lemondott

LONDON, dec- délután öt óra 40- szített tárgyalások- stótt még Anglia- angol világbirodal- törtökön, amikor- nak trónját. Már- pés elkerülhetlen- emberek tízezrei- aktus megtörtént- yorki, kenti és glo- mányt. Az okmány- mány szerint Edu- trónról. A hírt a- nak tudomására e- minden sarkába e- Londonban a- tott ki. A király- az uccákon aggdó- nyeit. Londonnak- számol be:

London, december- tározata már szerd- vált, de Londonban- is reménykedtek, hog- sának megmáltására- szerdai minisztertaná- tárgyalta a lemondás- szivárgott hírek szer- kérdése is a megbesz-

A lemondott kirá- andó tanácskozások- yorki herceggel öt- Mary királyné pedig- tén felkereste Fort E- folyamán az ország- szakítás nélkül tárg- munkaspárt parlamen- bald Sinclair, a liber- wint keresték fel. adta az ellenzéki p- Edward király memo- tény. Az éjszaka fo- tak a windsori kast- Mary királyné, a y- jelenlétében. Ezekről- domi lapok, amelyek- előkészítették a köz- mondasára, csak kis-

## Dramái h

A délutáni órák- tömeg hullámozott a- rül. Az alsóház pad- tötték a képviselők. ban az összes london- zott miniszterek jele- valamennyien feketé- emite az alsóház ül- A karzatokon az an- kelőségei foglaltak- ciót jegyezték fel- nyelte az általános- gesség közepete leg- terelnők a terembe, ünnpésszel fogadtak. követe foglalt hely- ban. Baldwin iratok- tott fel és egy irato-